

Võru Gümnaasiumi
häälekandja

DICTION FACTUM

september 2024 (16)

ÕELDUD-TEHTUD

SISUKORD

SÕNAS JA PILDIS – LASSE RIHARD SISSAS	2
ÜRITUSED	4
LÄHEMAL JA KAUGEMAL	11
VÕISTLUSED, KONKURSID	16
ÕPILASFIRMAD	17
KÜLALISED	21
VALIKAINED	22
SPORT	34
KOOLIKEVAD	35

**UUS MÕISNIK
LASSE RIHARD SISSAS**

Head DF lugejad!

Selle koolilehenumbri avaloos on teil hea võimalus lähemalt tutvavaks saada ühe VG silmapaistva ja aktiivse noorega. On teada, et ta pälvis 2023. a Võru linna aasta noore tiitli ja valiti möödunud kevadel VG uueks õpilasesinduse presidendiks. Teame ka seda, et seni on tal õnnestunud õppida ainult väga headele tulemustele. Ja siiski – kes on Lasse Rihard Sissas? Palvega end ise talle oluliste ja teda kõige paremini iseloomustavate märksõnade kaudu tutvustada oli Lasse nõus. Saame siis tutvavaks!

„Tere! Minu nimi on Lasse Rihard Sissas. Olen 16-aastane Võru noor, kes lõpetas kevadel Kesklinna Kooli ning sellest aastast õpin ma siin koolis loodusklassis“ – just selliste sõnadega alustasin verivärske ning kõigest uuest tulenevalt veidi tagasihoidliku gümnasistina 2022. a septembri alguses eesti keele tunnis oma enesetutvustust.

Kes ma selline olen? Alustame algusest.

SÕNAS JA PILDIS – LASSE RIHARD SISSAS

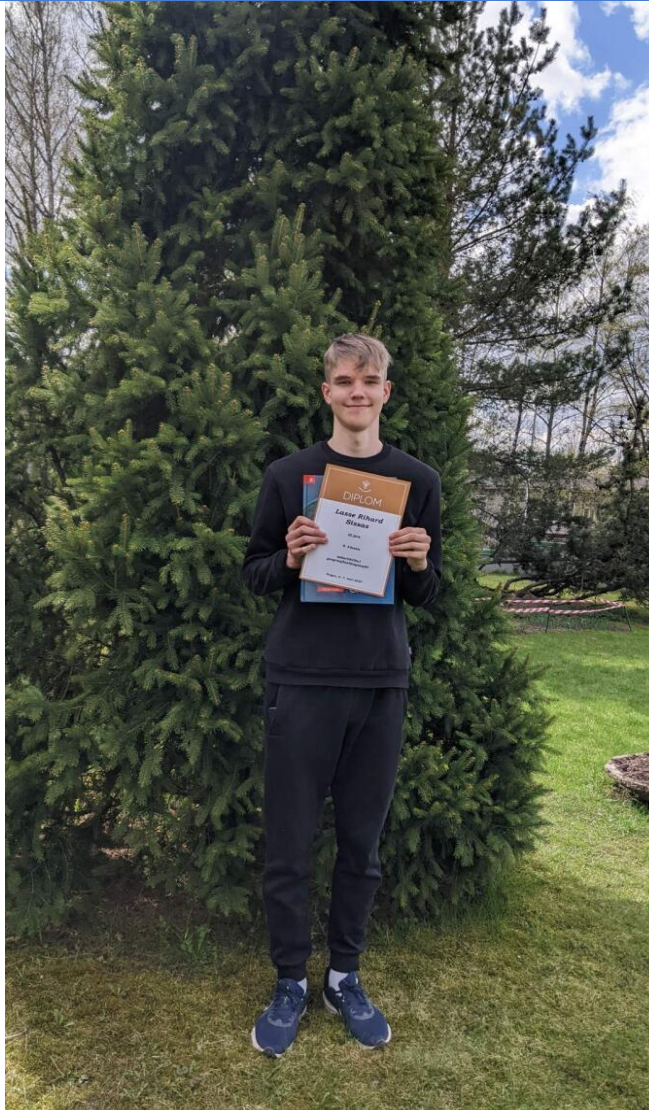
Uudishimu

Juba lasteaiast saadik on mulle tohutult meeldinud kõike uurida ja igalt poolt uusi teadmisi ammutada. Lakkamatut uurimishimu tõestab näiteks see, et viieaastaselt palusin oma vanematelt kingiks maailma riikide entsüklopeediat, et sealt iga riigi lipp endale eksimatult pähe õppida. Olen õnnelik, et väikse Lasse uudishimu pole kuhugi kadunud ning on minuga alati kaasas käinud. Alles on ka huvi geograafia vastu: möödunud aastase uurimistöö tegin inimgeograafia teemal ning paar korda nädalas lahendan veebikeskkonnas JetPunk viktoriine, kus on vaja peale riikide tundmise ka laialdasemaid teadmisi. Geograafia juures paelub mind asjaolu, et see ühendab omavahel looduse ja inimkonna, aidates mõista, kuidas meid ümbritsev loodus mõjutab meie eluviisi, kultuuri, majandust ja igapäeva elu. Maailma erinevate paikade, loodusnähtuste ja kultuuride tundma õppimine pakub mulle tõsiselt huvi ning seetõttu meeldib mulle ka väga reisida, nii Eestis kui ka välismaal.

Kirg

Üheks minu kireks on esinimine. Ka esinemispisiku haarasin endaga kaasa lasteaiast, kus mängisin lõpuetenduses laulvat konna, kes endale paarilist otsis.

Edasi ootasid mind Võru Kesklinna Koolis mitmed muusikalid, kus sain muuseas olla prints, üks kolmest Hommikumaa targast, haldjas ja ka võru keelt kõnelev õpilane.

Lasse geograafiaolümpiaadi lõppvoorus 2022. a Valgas. Foto: erakogu

Nüüdseks on muusikalides esinimine asendunud päevajuhitööga, millega seotud planeerimist ja esinemist samuti täiel rinnal naudin. Mul on olnud suur au juhtida mitmeid üritusi: meie kooli vilistlase Mirtel Kuusega Võru

maakonna Haridusfesti, kultuurispetsialisti Kristi Valsiga Võru lastesõbralikkuse seminari ning kooliaktuseid.

Lastesõbralikkuse inspiratsiooniseminariga päeva juhtimas. Foto: Võru linn, Facebook

Muusika

Mind saadab sageli muusika. Käin laulmas meie kooli segakooris ning olen vastavalt vanusele alates teisest klassist laulnud ka mudilas-, poiste- või lastekooris. Laulda on tore ja see teeb tuju rõõmsaks. Olenemata sellest, kas parasjagu kodus õpin, töötan või puhkan, mängib taustal muusika. Põhjus on lihtne: meeldivad viisid, rütmid, tempod ja tämbrid puhastavad mu mõtteid ning vastavalt meeleolule valitud esitusloendid annavad juurde motivatsiooni või aitavad endamisi mõtteid mõlgutada. Viimase kahe aastaga on minu kuulamislaike jõudnud ka eestikeelsed lastelaulud. Viimast põhjusel, et olen onu kahele lähedale poisipõnnile, kellega on rõõm koos mängida ja kasvada. Eesti artistidest hoian kõrva peal näiteks Eik-il, villedrillemil, duol Anett ja Fredi. Välismaa artistidest leidub minu *playlist*ides näiteks Glass Animalsi,

The Weekndi, bändi Jungle muusikat. Minu muusikamaitse ei tunne tegelikult piire, nii et kuulan žanre seinast seina.

Fotograafia

Minu aeganõudvaimaks hobiks on fotograafia. Fotode tegemist alustasin umbes nelja-aastaselt, kui haarasin elutoa riiulilt tumesinise „seebikarbi“ ja läksin sellega aeda mesilasi pildistama. Et huvi oli suur, kogusin raha, et osta üha uusi kaameraid ja objekte. Fotograafia on minu arvates kasulik hobi, sest sellega võib soovi korral raha teenida, ka kõrvaltöona. Naudin pildistamist, sest see surub mind igapäevasest ratsionaalsusest välja mõtlema ning olema loov, katsetama ja leidma põnevaid nurki. Kui mõelda minu teekonnale fotomaailmas, siis praegu olen tasapisi liikumas eemale n-ö tavalistest piltidest ja loomas oma „fotokäkirja“. Käesoleva aasta kevadel avastasin enda jaoks filmifotograafia ehk pildistamise filmilindile. Esialgu olen veel piirdunud laboris ilmutamisega ning automaatrežiimil töötava kompaktfilmikaameraga Olympus MJU II, aga soovin endale osta päris filmikaamera, mis nõuab peegelkaamerast erinevat lähenemist.

Stiilinäide Olympusega pildistamisest. Foto: erakogu

Ausalt öeldes ma veidi isegi kadestan piltnikke, kes said kogeda filmile pildistamise „luksust“, sest minu arvates on see protsess algusest lõpuni palju ehedam kui tänapäeval kasutatav fotografeerimine. Olen filmile pildistades saanud aru sellest, et igal pildil võiks olla mingi väärtus. Iga filmifoto peab enne klõpsu tegemist läbi mõtlema – hetki filmile jäädvustades ju niisama klõpsutada ei saa.

Uued kogemused

Pea tunnistama, et olen inimene, kellele ei meeldi öelda „ei“. Üheteistkümnenda klassi alguses jõudis mulle kohale, et olen noor vaid nüüd ja praegu ning kogu maailm on mu ees valla, et seda avastada. Sellest mõttest juhindudes võtsin endale eesmärgiks haarata (mõistuse piirides) igast võimalusest, mis lennutab mind sõna otseses ei tea kuhu. Viimasel aastal olen tänu sõprade keskis tekkinud spontaansetele mõtetele kogunud mitmeid elamusi ja võtnud ette kummalisi sihtkohti. Uitmõtete najal olen viimasel aastal rännanud näiteks Gdanski, mitme Eesti artisti esinemisele, Soome Coldplay kontserdile ja kevadvaheajal Leetu kunsti avastama. Praktika on näidanud, et kui ma kord oma sisemise reisikorraldaja välja lasen, siis tagasiteed enam ei ole ja plaan saab viimse vaatamisväärsuseni paika. Nõnda viis mind eelmise aasta lõpus tee ka Rumeenia pealinna Bukaresti ülemaailmsele haridusfoorumile, kus sõbrunesin kolme sisutiheda päeva jooksul endavanuste õpilastega üle maailma. Reisist kirjutasin ka Võru linna lehes (jaanuar 2024). Jaapanist, Rumeeniast, Hispaaniast ja teisteski riikidest pärit õpilastega vesteldes mahtusid nii-öelda tõsisemate teemade, nagu üksteise riikide haridussüsteemi võrdlemine, vahele ka lõbusamad teemad, näiteks rääkisime oma lemmikarjadest, hobidest ja seiklustest. Peale suurepärase võimaluse praktiseerida inglise keelt oli Rumeenias-käik ka heaks võimaluseks harjutada

suhtlemist täiesti võõras keskkonnas. Pole midagi salata, mulle meeldib hirmsasti end (algul) sotsiaalselt ebamugavatesse olukordadesse panna. Olen oma perele, sõpradele ja koolile ülimalt tänulik toe eest, tänu millele on kõik lennukad ideed saanud teoks.

Möödunud suve üks tipp hetki – Coldplay kontsert. Foto: erakogu

Rumeenias haridusfoorumil koos sõpradega Rumeeniast ja Jaapanist. Foto: erakogu

Eesti Õpilasesinduste Liit

Korraliku vundamendi minu suhtlusoskusele latus Õpilasliit ehk Eesti Õpilasesinduste Liit (EÕEL), kus tegutsesin 2020. a suvest 2024. suve lõpuni. Neli aastat väldanud peatükk minu elus avas väga palju uksi ja kasvatas minust aktiivse noore, kes ei kardagi uusi väljakutseid. Selle aja jooksul sain olla nii delegaat (kooli esindaja EÕEL-i üldkoosolekul), aga ka suvekooli korraldusmeeskonna liikme ja peakorraldaja, kommunikatsioonivaldkonna juhi ning juhatuse liikme ametis. Üheks hiilgepäevaks sai kindlasti kohtumine õpilaste vaimse tervise teemal Eesti presidendi Alar Karisega. Õpilasesinduses olen tegelikult toimetanud juba 6. klassist saadik, mil mind kutsuti kooli õpilasesindusse. Tagasi mõeldes tundub veidi ulmeline, et see üks jah-sõna päädis juhatuse liikme kohaga Eesti suurimas noorteorganisatsioonis. Seepärast mulle uued ja põnevad olukorrad meeldivadki, sest iial ei või teada, millisesse kasulikkusse või unustamatule retkele võib järgmine jah-sõna viia. Õpilasliidus tärkas ka minu huvi

ühismeediahalduse ja graafilise disaini vastu. Soovin ka edaspidi neid oskuseid oma töö või õpingute kõrvalt arendada. Õpilasliit ei arendanud vaid minu tulevikuoskuseid (suhtlus-, koostöö- ja enesejuhtimisoskust, kriitilist mõtlemist), vaid andis ka sõbrad kogu eluks. Väärtustan inimsuhteid üle kõige, sest olen näinud, kuidas edukalt koos töötades, lõbusalt aega veetes ja mälestusi luues saab kasvada nii ise kui ka meeskonnana.

Suvekooli peakorraldajana olid päevad väga pikad ning ülesandeid mitmesuguseid. Foto: EÕEL

Valikud

Vana-Hiina filosoof Konfutsius on öelnud: „Vali endale töö, mida armastad, ja sa ei pea enda elus päevagi töötama.“ See on mõte, millega olen sajabrotsendiliselt nõus. Paraku olen aga sellele lausele mõeldes tundnud alati teatud ebalust, sest mul on nii palju huvialasid, millega armastan tegeleda, ning edasiõppimiseks neist ainult üks valida tundub käivat üle mõistuse. Hiljuti korjasin ühelt autosõidult Haanjast Võrru kaasa kaks abistavat mõttetetera. Esiteks, mõelda sellele, kuidas saaks eriala valides oma huvisid kombineerida, ning teiseks, et

elukestev õpe on täitsa päris nähtus ja mitte lihtsalt üks fraas, mida võib näha paljudes tähtsates haridusdokumentides. Mõte, mis saab pärast gümnaasiumi lõpetamist, on peas mõlkunud pikka aega. Eriala valik on veel lahtine, aga olgu see geograafia, geenitehnoloogia, arhitektuur, matemaatika või hoopis eesti keel, tean, et see on igal juhul õige valik.

Nüüd, mil 10. ja 11. klass on seljatatud ja viimane gümnaasiumiaasta käsil, saan öelda, et see aeg on olnud täis vingeid tegemisi. Mulle meeldib koolis käia ning olen väga õnnelik, et astusin toona oma haridusteel järgmise sammu just Võru Gümnaasiumisse.

ÜRITUSED

LUGEMISKUUL

Annely Hindrikson

Kirjanik Mihkel Mutt on öelnud, et „lugemine on uurimine, töö ja lõbu ühekorraga, ta on väärt, et pühendada talle kogu elu“. Kuigi tänapäeval pakuvad raamatulugemisele konkurentsi nii filmid kui arvukad nutilahendused, ei tohiks unustada lugemist kui asendamatu võimalust arendada oma mõttetegevust, rikastada tundeilma ja keelekasutust,

saada juurde väärtuslikke teadmisi. Seekordse lugemiskuu raames sai koolipere loomingulise ülesande luua raamatuseljaluulet. Kaasa löid nii õpilased kui õpetajad ja koolitöötajad.

LOOMISTALGUD

Alates 2023. a tähistatakse 30. jaanuaril, A. H. Tammsaare sünnipäeval eesti kirjanduse päeva. Loovuskuu lõpuks ja eesti kirjanduse päeva puhul toimusid koolis juba eelmisest aastast tuttavad loomistalgud. Seekord oli klasside loomingulistel kollektiividel võimalus sõnas ja pildis tõlgendada eesti kirjanike teoste pealkirju. Töö valmimiseks oli aega terve koolipäev, nii et vajadusel jõudis vahepeal ka tundides osaleda, ehk mõne kontrolltöögi kirjutada. Valmisid põnevad taiesed, mis olid inspireeritud järgmiste teoste pealkirjadest: Sulev Oll „Hoi a end“, Lydia Koidula „Löö, süda, õitsele!“, Mari Tarand „Ajapildi sees“, A. H. Tammsaare „Elu ja armastus“, Doris Kareva „Sa pole üksi“ ja „Unes nägin ma Eestimaad“, August Gailit „Muinasmaa“, Contra „Lõunamaa unistus“.

OMALOOMINGUKOHVIK PEGASUS

Pegasus on vanakreeka mütoloogiast tuntud kui kangelase Bellerophoni tiivuline ratsu, keda seostatakse loomingulisuse ja inspiratsiooniga. Just sellepärast kannab sama nime ka VG iga-aastane loovusele ja ise tegemisele pühendatud sündmus - loovuskohvik, mis paneb väarika punkti ka loovuskuule jaanuarile. Loomingulise päraslõuna korraldustoimkonda kuuluvad peajasjalikult humanitaarvaldkonna õpetajad, aga marjaks kulub ära ka tehnilise toe Aare Rätsepa ning õpilaste abi. Pegasusel esinemiseks valmistatakse tavaliselt pikemalt kui näiteks kontrolltööks, sest oskused ja vilumus ei sünni üleöö. Selleaastane Pegasus paistis silma eriti kireva ja mitmekesise esinejate

paletiga: oli tantsu, laulu ja pillimängu, oli kujutavat ja videokunsti, kehakultuuri, kokandust ja *stand up*i.

8. veebruaril, juba tunde enne ürituse algust levis koolimajas hullutav võileibade ja küpsetiste lõhn, nende maitsvate suupistete eest eriline tänu õpetaja Veronikale. Nagu ka mullu ja tunamullu sisustas esimeste kohvikukülastajate aega Ellen Niidu ja Edgar Valteri populaarse lasteraamatu „Suur maalritöö“ põhjal loodud animafilm, mis pajatab mustvalge maailma värviliseks maalimisest. Esimesena astusid publiku ette kooli rahvatantsurühma Hopser tantsijad Stefan Bondartšuk, Kaspar Kimmel, Kertu Kubi, Anna-Grete Kuusik, Laura-Kendre Kõllamägi, Fred Kõlli, Katariina Needo, Andro Pall, Sven Pütsep, Carol Lisett Rauba, Renata Safina, Gregor Suleva, Ats Uder ning Parksepa koolist Karoliina Kruise ja Katriine Mõttus (juhendaja õp Anne Tolk). Nende hoogne ja reibas tants „Kui kallist kodust läksin“ pälvis tunnustava aplausi ning oli igati sobiv avalöök järgmistele esinejatele. Gregor Suleva (11H) kirjeldas Hopserile tantsu „Lumevärv“ loomise protsessi. Oma tänavatantsuoskust demonstreerisid Birjo Piir (11H) ja Melani Väits (12H). Devin Šaduro (G1B) tutvustas oma taipoksi harrastust ja Ville Liping rääkis oma sportlikust elust, kuhu kuuluvad nii avavee- kui basseiniujumine, rattasõit ja jooks. Muusikalise üllatuse pakkus muusikakooli bänd, kuhu kuulub ka mitu VG õpilast: Emily Luiksaar (G1A), Anna E. Ago (G1C), Karl Cristian Tamberg (G1B), Hardi Joosep Kongo (11L). Kuulajatele pakuti nii džäss („Take five“) kui ansambli Nirvana tuntuks lauldud lugu „Smells like teen spirit“. G1B õpilane Kert Malõgin, kes on tegelenud saksofonimänguga juba üheksa aastat, mängis end kiiresti publiku südamesse. Lisaks tutvustas ta ka pilli ennast, selle liike ja muusikalisi võimalusi. Kert Tammesoo (11L) tunnistas, et alustas basskitarri mängimist alles napilt aasta tagasi. Nüüd on tal

aga soov praktilise töö raames valmis saada omaloominguliste lugude album - edu talle selles! Oma esimesi karmoškamängu oskusi näitas ka Marie Martine Lupp (11L), vaatamata sellele, et on pilliga tuttav alles septembrikuust ehk siis harjutanud vaid viis kuud. Kunstnikke oli seekord kaks: Sireliis Viiberg (11R) tutvustas kaht praktilise tööna valminud maali, mis on inspireeritud Hispaaniast ja sealsetest fiestadest; Triin Lepp (11R) esitles digikunsti - pilte, mis on valminud graafikalaua abil. Eri kunstiliikide kooslusest ja mõjust sai ülevaate rubriigis „Luuletus videoks“. Seegi kord oli see n-ö kümnedike (G1) näpuharjutus, kes said ainetunnis ülesande luuletuse sõnad filmikeelde „tõlkida“. Parimaid palu nägigi Pegasusel. Sama oli teinud ka loominguine rühmitus koosseisus Mirtel Kuuse ja Romi Aljes (12L) ning Lasse Rihard Sissas (11L), lavastades Mirteli luuletuse „Valu võlu“. Kirjaneitsi Gerli Kari (G1A) tutvustas omaloomingulist fantaasialugu „Tagasi oma pere juurde“. Kadrija Anna Prangele (G1A) jutustas oma küpsetamiskogemusest ja retseptide muutmise hobist. Esimest korda oli Pegasuse kavas esindatud ka püstijalakomöödia (Reio Vissel 12H). Igal aastal üllatavad võõrkeeleõpetajad ja nende õpilased vaatajaid multikulti etendusega - seekord siis muinasjutu „Hunt ja seitse kitsetalle“ ainetel. Tore oli näha, et nautisid nii osalejad kui pealtvaatajad. Õpetajad piirdusid seekord „kordussaatega“, loominguine pärastlõuna lõppes videomeenutusega „Mutionu peost“ ja kõigi osalejate ja korraldajate tänamisega. Kohtumiseni järgmisel aastal!

EKVAATORIPIDU EHK UNUSTAMATULT LÕBUS ÕHTU, MIS SUNDIS END PROOVILE PANEMA

SVEN PÜTSEP, MARTIN SAUL, 11R

VÕRU GÜMNAASIUMI
11. KLASSIDELE

Ekvaator

9. VEEBRUARIL KELL 17.00 KOOLIMAJAS
ÕHTUSÖÖK, HUVITAVAD KOHTUMISED, MÄNGUD, MUUSIKA, TANTS

9. veebruaril toimus Võru Gümnaasiumi 10. lennu Ekvaatoripidu, mis tähistas 11ndike jõudmist oma gümnaasiumirännaku poolele teele. Pidusai hoogsa alguse kell 17. Õhtu esimene külaline oli tuntud telesaate „Rakett 69“ ülesannete väljamõtletaja Raid Vellerind. Tema innustavad sõnad kutsusid üles proovima uusi ja põnevaid tegevusi ning seisma julgelt väljakutsetega silmitsi. Raid Vellerind rõhutas korduvalt, kui oluline on proovida elus erinevaid asju. Suur tänu realklassi juhatajale Reet Järvpõllule huvitava külalise kutsumise eest! Pärast inspireerivat sõnavõttu saime nautida koolikokkade valmistatud tavapärasest maitsvamat õhtusööki, mis viis lausa keele alla. Sellist võiks süüa iga päev!

Foto: Martin Saul

Õhtusöögi järel astus lavale eesti muusik ja luuletaja Kaisa Kuslapuu. Selle külalise kutsus meile esinema humanitaarklassi klassijuhataja Silja Otsar. Kaisa Kuslapuu jagas publikuga oma musikaalseid ja muid elulisi kogemusi ning lisaks esitas huvitavaid lugusid oma bändi Lonitseera repertuaarist, tuntumaiks neist kindlasti „Nikolai“.

Õhtu jätkus klasside ette valmistatud mängudega. Kuigi iga klass pidi välja mõtlema kolm mängu, jõuti neist mängida vaid kahte, sest peolised läksid niivõrd hoogu, et kaotasid ajataju. Elevust ja hasarti tekitasid nii populaarne toolimäng kui põnevust pakkuv aardejaht.

Pidu jätkus ekvaatori ületamisega, mille puhul pidime astuma üle kujuteldava joone ning karjuma „Ekvaator!“, et tähistada poole gümnaasiumiaja läbimist. Sellele järgnes lennutantsu õppimine, mis läks hästi, sest tants ei olnud liialt keeruline ja oli jõukohane ka neile, kes polnud varem tantsimisega tegeleenud. Tantsu õpetas meile selgeks loodusklassi juhataja Oksana Aasa Nathan Evansi laulu „Wellerman“ järgi. Õhtu lõppes hoogsalt ja lõbusalt diskoga, mida vedasid noored ise, mängides neile meeldivaid lugusid. Toimus ka valgus-*show*, mille korraldas heli- ja valgussüsteemide valikaines osalenud õpilane Martin Märdimäe. Üritus oli tervikuna väga meeleolukas ning pakkus kõigile osalejatele unustamatuid elamusi ja meeldejäävaid hetki. See õhtu aitas kogu lennul üksteisega tuttavamaks ja lähedasemaks saada, oli meeldivaks vahelduseks rutiinsetele ja pingelistele koolipäevadele.

STIILIPÄEVAD

Üks pilt ütleb rohkem kui sada sõna:

VILISTLASPÄEV. VÕRU GÜMNAASIUMI VILISTLASTE INSPIREERIVAD TEEKONNAD

Vilistlaspäev Võru Gümnaasiumis tõi 28. märtsil kokku kooli endised õpilased, et jagada praegustele gümnaasistidele inspiratsiooni ja oma kogemusi elust pärast lõpetamist. Kuulnud vahendavad 11. klasside õpilased.

LISETTE STALKOV, 11L

Annabel Huik, kes lõpetas VG realsuuna 2018. aastal, on nüüd Kõrveküla Põhikoolis kehalise kasvatuse õpetaja. Lisaks annab ta noortele võrkpallitreeninguid SK-s Duo ning on ise aktiivne võrkpallur, võisteldes meistriliiga tasemel.

Annabeli lugu on eriline - kui gümnaasiumi lõpp hakkas lähenema, oli tal kindel plaan minna Tartu Ülikooli õppima füsioteraapiat, kuid ta mõtles ka varuvariantidele. Tänu kooliajal tehtud-kaitstud uurimistöole, mis tõi talle presidendi uurimistöode võistlustel kolmanda koha ja vaba pääsu ülikooli, langes sportlasehingega Annabeli valik lõpuks TÜ kehakultuuri eriala kasuks.

Kristin Tobreluts lõpetas VG humanitaarsuuna 2021. aastal. Ta teadis juba põhikooli lõpust peale kindlalt, et tahab minna Tartu Ülikooli psühholoogiat õppima. Ta oli väga motiveeritud ja õppis kõvasti akadeemilise testi jaoks. Test läks hästi, kuid kahjuks ei pääsenud ta psühholoogiat õppima. Tema teine valik oli humanitaar- ja sotsiaalainete õpetamine põhikoolis ning ta asus õppima sotsiaalpedagoogikat. Pooleteise aasta järel ei olnud tal enam piisavalt motivatsiooni ja ta tundis pettumust, et ei saa õppida seda, mille vastu tal oli tõeline kirg. Lõpuks otsustas ta suunda muuta ja asus õppima inimeseõpetuse õpetajaks ning kõrvalerialana psühholoogiat.

Mõlema vilistlasega tulid jutuks gümnaasiumi- ja ülikooliõppe erinevused ning kuidas edukalt hakkama saada. Kui gümnaasiumis keskendutakse enamasti õpikutes toodud valemite ja sõnade õppimisele, millele järgnevad kontrolltööd ja arvestused, siis ülikoolis on rohkem iseseisvat tööd, nagu uurimistöode ja referaatide kirjutamine ning pikemad projektid. Ülikoolis õppides on oluline ajaplaneerimine, sest igaüks vastutab oma hakkama saamise ja tulemuste eest. Edu saavutamiseks peab olema hästi organiseeritud ja hea ajaplaneerija.

EDVIN ERIK, 11L, RASMUS TÄHE, 11H

Emmeliine Kalvik lõpetas 2021. aastal humanitaarsuuna. Tema rääkis sellest, kuidas ta ei teadnud algul, mida edasi õppima minna. Ta läks Tartu Kutsehariduskeskuse aastasessa õppesse maalriks õppima, hiljem omandas veel plaatija oskused. Ta rääkis, kuidas kutsekoolis õpitu on aidanud tal edukalt tööturul kanda kinnitada ning kuidas praktilised oskused on tänapäeva ühiskonnas hinnas. Lisaks on ta oskused olnud suureks abiks oma kodu remontimisel. Ettekanne pani mõtlema kutsehariduse omandamisele. Emmeliine õpingud jätkusid Kõrgemas

Kunstikoolis Pallas sisustustustoote disaini (endine „Mööblidisain ja restaureerimine“) erialal, kus saab õppida mööblirestaureeriks. Ka jõudis ta tagasi oma kunagise harrastuse jalgpalli juurde.

Kertu Kalkun lõpetas humanitaarsuuna 2023. aastal. Tema rääkis sellest, mida ta soovis edasi õppima minna ja kuidas on kulgenud esimesel aastal õpingud TalTechis ehitiste projekteerimise ja ehitusjuhtimise erialal. Tal oli alguses raske, kuna ta polnud iial õppinud joonestamist, kuid sai selle kähku selgeks. Küll aga nentis ta, kuidas gümnaasiumis omandatud teadmised on mänginud ülikoolis üllatavalt väikest rolli, kuna seal õpetati kõike vajalikku absoluutselt algusest peale uuesti. Lisaks rääkis ta ka oma vabast ajast, mida veedab rahvakunstiselti Leigarid naisrühmas tantsides ja Eesti Noorte Segakooris lauldes. Ta soovitas kuulajatele tulevikku silmas pidades õppida toiduvalmistamist ja tundma oma nutiseadmeid.

Lõpus andsid mõlemad neiud nende jaoks kõige tähtsama soovitusena, milleks oli, et me teeksime seda, mida armastame. Nad rääkisid ka natukene oma kooliajast. Oli põnev kuulata ja sai nii mõndagi kõrva taha pandud, mis võib tulevikus kasuks tulla.

MARKUS LEHTNA, 11L

Meie kooli vilistlased **Kristiina Kõrbe** ja **Rodny Verner Reeder** läksid Tartu Ülikooli majandust õppima, aga Rodney otsustas teha seda ingliskeelses õppes, et saada uusi tutvusi ja praktiseerida keelt, et paremini konkureerida tööturul. Mõlemad otsustasid ka USA-s raamatumüüjana kätt proovida. Selleks mindi projekti raames Minnesota osariiki Dakotasse ja käidi päevast päeva ustele koputama ja raamatuid pakkumas, et raha teenida. Raamatumüüjatena oleksid nad pidanud tegutsema kolm suve, aga korona tõttu saadi käia vaid kahel suvel, sest

USA ei väljastanud enam viisasid. Õpingute kestus Tartu Ülikoolis oleks pidanud mõlemal olema kolm aastat, aga Rodney jäi mõne ainega hätta ja lõpetas seetõttu ülikooli nelja aastaga. Peale ülikooli lõpetamist läksid mõlemad tööle. Rodney proovis kätt mitmes firmas, aga ei jäänud kuhugi pidama. Lõpuks sai ta pakkumise ühelt *start-up*-firmalt, kus töötab praeguseni. Kristiina töötas ka enne mitmes firmas, kuni asus tööle Scania, kus ta peab hoolitsema selle eest, et Scania oleks pildis erinevatel messidel. Kristiina jagas kõigile küsijatele ka meeneid - Scania logoga nokamütse, termos pudeleid, märkmikke ja helkureid. Praegustele gümnaasistidele soovitasid nad ülikooli kandideerimisel mõelda ka varuvariandile ja seda selleks, et kui peaks juhtuma, et soovitud erialale õppima ei saa, siis on võimalus teist eriala proovida või hoopis vahepeal töötada ja järgmisel aastal uuesti proovida.

KETLI SAKS, 11L

Kuulasin huviga Laura Järvpõllu, Greta Liini ja Hanna Annuse esinemist. Nad jagasid avameelselt oma kogemusi pärast gümnaasiumi lõpetamist ning rääkisid, kuidas nad on toime tulnud elu väljakutsetega.

Kuigi **Greta Liin** ei keskendunud väga pikalt oma õpingutele, mainis ta, et füüsika õppimine on väljakutse, kuid samas tõi esile, et suudab kooli kõrvalt ka tööl käia. Ta rääkis sellest, kuidas mitmesse loengusse ei pea kohale minema, sest õpetajad loevad teksti lihtsalt slaidide pealt maha ja kuna slaidid on talle kodus kättesaadavad, saab ka seal õppida. Greta mainis ka probleemi, et ühiselamusse on peaaegu võimatu elama saada ning temagi pidi korteri üürima.

Hanna Annus õpib Tartu Ülikoolis proviisoriks. Tema võttis meilt n-ö roosad prillid eest ära ja rääkis, kui raske tegelikult ülikoolis on. Ta lisas, et õppejõud oli talle öelnud juba õpingute alguses, et unustagu kõik gümnaasiumis

õpitu ära, sest see on vale. Edaspidi läksid tema õpingud kümme korda raskemaks. Ta tõi esile, kuidas mõni õppejõud võib olla väga range, ning jagas õpetussõnu, et neil ei tohi lasta endale pähe istuda. Ta rõhutas, et stipendiumit võib olla keeruline saada ning soov ühikasse elama pääseda võib olla paras väljakutse.

Laura Järvpõld õpib Eesti Maaülikoolis loodusturismi ning on kevadel Naiskodukaitstes lõpetamas parameedikursust. Ta andis mõista, et mitte midagi ei juhtu, kui ei teata, mida peale gümnaasiumi lõpetamist edasi tahetakse teha. Laura jagas oma kogemust, kuidas tal oli raskusi ülikooli sisse saamisega, kuid lõpuks leidis ta oma tee ja õpib nüüd huvipakkuval erialal. Ta usub, et kõik, mis juhtub, juhtub põhjusega. Vabal ajal reisib ta ringi ning käib matkavõistlustel. Suve alguses plaanib ta siiski eriala vahetada ja minna õendust õppima. Laura rõhutas, et elus võib ette tulla ootamatuid pöörded ning pole haruldane, kui õpingute käigus avastatakse uusi karjäärivõimalusi. Samuti jagas ta oma kogemust korteri üürimisest koos sõpradega, sest ka tema ei saanud ühiselamusse elama.

Vilistlased olid avameelsed oma kogemusi jagama ning tõid esile ülikooliõpingutega seonduvaid probleeme. Samas julgustasid nad ka elu vabalt võtma ning mitte end liialt üle pingutama. Nad andsid õpilastele kaasa mitmeid näpunäiteid edaspidiseks elus.

CAROL LISETT RAUBA, 11H

Merilin Hütsi lõpetas Võru Gümnaasiumi humanitaarsuuna ja õpib teist aastat Tartu Ülikooli usuteaduskonnas religiooniuringute erialal. Põhikoolist alates ja kuni gümnaasiumi lõpuni oli tal kindel plaan minna õppima psühholoogiat, kuid akadeemilises testis ei läinud tal hästi ja ta tegi valiku usuteaduskonna religiooniuringute eriala kasuks. Lisaks õpib Merilin ka hiina keelt.

Merli Mari Utsal õpib Tartu Ülikoolis infoühiskonna ja sotsiaalse heaolu erialal. Pärast gümnaasiumi lõppu läks ta üheksaks kuuks vabatahtlikuna tööle Sitsiiliasse Itaalias. Kuna soov edasi õppima minna oli olemas, tuli seal viibimise ajal kätte aeg teha sisseastumiskatseid ja ta hakkas otsima võimalusi, kuidas neid Itaaliast teha. Lõpuks leidis ta Tartu Ülikoolist eriala „Infoühiskond ja sotsiaalne heaolu“, mis pakkus talle huvi ja kuhu oli võimalik teha sisseastumiskatseid interneti teel. Ta soovitas noortele, kes veel ei tea, mida peale gümnaasiumi lõpetamist teha või õppida, võtta nn vaheaasta. Üks võimalus vaheaastat sisustada on noortevahetuse programm, mis annab erinevatest riikidest pärit noortele võimaluse kohtuda ja koostööd teha. Selle programmiga ühinenutel on võimalus kohtuda inimestega kogu maailmast, tutvuda uute kultuuridega ja arendada oma inglise keele oskust. See viimane oligi Merli jaoks kõige olulisem põhjus, miks tema selle programmiga ühines, kuna gümnaasiumis tal inglise keelega väga hästi ei läinud. Lisaks rääkis Merli üliõpilasorganisatsiooni Erasmus Student Network (ESN) tegemistest ja ägedatest üritustest ning kutsus ka meid üles nendest osa võtma. Merli tutvustas meile oma loengute plaani ning soovitas kindlasti hakata aega planeerima, sest see teeb koolielu palju lihtsamaks. Tema kasutab selleks veebirakendust Notion, kuhu saab kiiresti ja lihtsalt märkmeid teha.

Lisaks jagasid oma lugusid veel ettevõtja, loovjuht, režissöör, fotograaf **Robi Zuts; Kristofer Järvelaht**, ettevõtja, kes töötab loovagentuuris Topeltklikk; eesti kirjanduse magistrant **Rahel Ariel Kaur**; Viljandi Kultuuriakadeemias kultuurikorraldust õppiv **Lisett Kõõts; Marianne Kobin**, kes õppis kolm aastat turundusvaldkonnas Londonis (University of Greenwich) ja töötab TY Nordic OÜ-s, kus on turunduse tiimijuht ja messide koordinaator

ning globaalse Ty mänguasjabrändi esindaja Skandinaavias, Baltikumis ja Austraalias ning omandamas magistrikraadi Tallinna Ülikoolis organisatsioonikäitumise erialal. **Ele Laks** on Rõuge Noorsootöö Keskuse juht, **Hanna Annus** õpib Tartu Ülikoolis proviisoriks.

VG MÕISNIKUKANDIDAATIDE DEBATT

ESTER ALLAS, emakeeleõpetaja

Kuigi aprilli esimene päev on eelkõige tuntud kui naljapäev, tegeleti sel päeval VG-s ka tõsiste ja tähtsate asjadega - nimelt toimus pärast tunde aulas uue mõisniku valimiskampaania raames kandidaatide debatt. Enda sobivust mõisniku rolli asusid tõestama Merit Hass (11R) ja Lasse Rihard Sissas (11L). Neid kuulama-vaatama, neile kaasa elama kogunenud publik oli seekord kahetsusväärset väikesearvuline. Oli põhjus ootamatult suvises ilmas või milleski muus, ei julge kohalviibinuna väita.

Kui võimul olev mõisnik Henri Vink (12R) oli debati sisse juhatanud, said sõna enese tutvustuseks Merit ja Lasse. Merit andis teada, et tal on palju realiseerimist väärivaid ideid ja ta huvitub muusikast, filosoofiast ja lugemisest. Lasse rõhutas oma aktiivset eluviisi ja soovi kooliellu panustada ning nimetas oma huvidena fotograafiat, geograafiat ja matemaatikat.

Pärast paari soojendus küsimust nimetada oma elust mõni naljakas või ootamatu juhtum või pakkuda, milline kaste nad oleksid, asuti asjakohasemate teemade kallale. Debatti juhtinud Henri ja Mirtel (Kuuse, 12L) esitasid küsimusi ja nõudsid kandidaatide arvamust nii mõisa ja mõisniku rolli, kooli maine, ideaal- ja tuleviku kooli, koolivormi ja

hindamisjuhendi, aga ka tundide alguse, valikainete, õpetajate streigi, energiajookide ja õpilaste võimaliku kohvimasina kohta. Puudutati ka koostöö vajalikkust ning võimalusi kogukonna ja vilistlastega, uuriti, mis on noorte edu valem ja nipid raskuste seljatamisel, aga küsiti ka, millised on nende ootused uuele direktorile. Kõlama jäi soov esindada mõisas õpilasi veel paremini, pakkuda välja uusi ja põnevaid ettevõtmisi, rohkem võimalusi kaasa mõtlemiseks ja koostegemiseks. Lasse rõhutas vajadust olla rohkem pildis ja suhelda ka teiste (riigi)gümnaasiumite õpilaste (omavalitsus)tega või luua aasta koolide võrgustik; Meriti märksõnaks kujunes klubiline tegevus. Vilistlaste enam kooliellu kaasamise ideed pooldasid mõlemad. Merit tundis puudust mõnest vaiksemast paigast koolis, kus võiks puhata või lugeda, Lasse arust võiks kasutusele võtta ideede kasti. Debatt oli tihe ja pingeline, kuid tasavägine, kandidaadid üksteise suhtes hoolivad ja viisakad. Viimases raundis said jutuotsad kokku veetud ja mõlemad kandidaadid veel kord võimaluse öelda, miks just nemad peaksid saama uueks mõisnikuks. Edu mõlemale!

VG uus mõisnik selgus koolipere hääletamise tulemusena 4. aprillil. Selleks osutus Lasse Rihard Sissas. Palju õnne!

OHUTUSPÄEV

3. juunil oli koolis ohutuspäev. G1 õpilased kogusid Päästeameti töötajate jagatud väärtuslikke teadmisi elanikkonnakaitsest ja turvalisest käitumisest veekogudel. Transpordiamet koostöös Tõnni Autokooliga tutvustas kergliikuritega seonduvaid ohtusid. 11. klasside õpilased tutvusid kriminaalhooldusega vanglateenistuses ja abipolitseiniku igapäevaeluga. Lähemalt oli võimalik uudistada politsei autot ning värskendada teadmisi, kuidas käituda liiklusõnnetuse puhul.

LÄHEMAL JA KAUGEMAL

12R KLASS STRASBOURGIS EUROOPA PARLAMENDIS

RENALDO ALLA, LIIVIKA PAAS, 12R

12R klassi noored osalesid edukalt Euroscola konkursil ja võitsid võimaluse külastada Prantsusmaal Strasbourgis Euroopa Parlamenti. Kuna kevadel ootas ees ka koolilõpetamine, kujunes see ühtlasi klassi lõpureisiks.

Reis Prantsusmaale pidi algama 8. veebruaril pool üks öösel, kuid kaks päeva enne tühistati meie lend ja me startisime kooli juurest Riia poole hoopis 8.30 hommikul. Lennujaama jõudes olid kõik õnnelikud ja ootusärevad, kuni tuli teade, et lend lükatakse kaks ja pool tundi edasi. Et aeg kiiremini mööduks, leiti erinevaid tegevusi: joosti klassijuhatajaga võidu, käidi söömas, avastati lennujaama,

mängiti kaarte. Lõpuks, kell 16.30 pääsesime ka lennukile - meie reis võis alata.

Maandusime Frankfurdis kell seitse õhtul, saime pagasi kätte ja alustasime bussisõitu Strasbourgi. Kui olime end hotelli sisse seadnud, püüdsime leida võimalust keha kinnitada, hilise kellaaja tõttu jäi valikusse McDonald's. Pärast seda oli jälle jaksu, et linnaga tutvuda. Leidsime väikese kohaliku poe, kuhu mahtus vaevalt kuus inimest, tegime oma sisseostud ja pöördusime tagasi hotelli. Esimese õhtu lõpetuseks mängisime kaarte ja jagasime esimese päeva reisimuljeid.

Uus päev algas hommikusöögiga hotellis, pärast seda kõndisime Euroopa Parlamenti, kus meid ootas juhendatud programm. Poleks arvanudki, et see hoone võib nii suur olla ja poleks uskunud, kui palju rahvast seal voorib. Läbisime turvakontrolli, seejärel jagati klass värvide järgi nelja gruppi. Enne ekskursiooni pakuti veel kohvi ja pirukaid. Erinevad grupid liikusid erinevatesse saalidesse, kõikjal oli peale meie noori veel paljudest teistest riikidest. Saali, kuhu

minu (R. A) grupp sattus, tuli Delphine Colard, kes vastas noorte küsimustele valeinformatsiooni levitamise teemal. Edasisel debatil said kõik soovijad ettenähtud aja jooksul ka oma arvamust avaldada. Järgmisena tuli küsimustele vastama Marc Angel, kes rääkis noortele, mida tema arvab Venemaad ja Ukrainat puudutavatest küsimustest, aga rääkis ka USA valimistest, et mida need võivad kaasa tuua Euroopa Liidule ja ka teistele riikidele. Marc Angel pööras palju tähelepanu inimeste toimetulekule, keskendudes eluasemeprobleemidele nii kulude kasvu kui eluhoonete nappuse kontekstis. Eraldi käsitles ta olukorra keerukust õpilaste ja pagulaste puhul. Esineja pööras suurt tähelepanu Euroopa Parlamendi valimistele, mis Eestis toimuvad 9. juunil 2024, ning pani noortele südamele, et ka nemad oleksid natukene rohkem huvitatud poliitikast ja lähleksid valima.

Lõunasöögiks pakuti ahjukartuleid ja liha, mille päritolu keegi tuvastada ei suutnud. Pärast seda kuulutati aga parlamendis välja suitsupaus - 15 minutit! Sellist tava Eestis naljalt ei kohta. Pärast lõunat algas kõigi õpilasgruppide ühine debatt valeinfo teemal, kus igaüks sai

avaldada oma arvamust selle teema kohta, kaitsta enda seisukohta ning kritiseerida teiste vastuseid. Debatt toimus täpselt samamoodi, nagu seda võib näha telerist päris poliitikute puhul, et peab andma märku, kui tahetakse midagi öelda, misjärel saab etteantud aja jooksul oma sõnumi edastada. Ka meie klassist oli inimesi, kes tahtsid ja said oma mõtteid avaldada. Enamasti käis vestlus inglise keeles, kuid räägiti ka muudes keeltes, mida tõlgiti sünkroonselt saksa, prantsuse või inglise keelde.

Pärast sisukat päeva parlamendis suundusime vanalinna, kus saime võimaluse näha Notre Dame'i ja einestada restoranis L'Ambassade ning külastasime kohalikku kaubandustänavat.

Laupäeva hommikul pakkisime hotellis asjad, sõitsime trammiga rongijaama ning sealt edasi Pariisi. Selleks, et hotelli jõuda, oli mitu võimalust: sõita bussiga, tellida takso või jalutada vihma käes. Kohale jõudes saime kõik veidi ebameeldiva üllatuse osaliseks, kui nägime vaadet hotelli aknast, mis avanes otse surnuaiale. Kuna kätte oli jõudnud lõunaaeg, suundusid kõik linna sobivat söögikohta otsima - kes langetas valiku kiirtoidu, kes restoranieine kasuks. Hiljem oli meil võimalus linna avastada, käisime Triumfikaare juures ning imetlesime Pariisi kaunist arhitektuuri. Külastasime ka Eiffeli torni ikka kohe päris selle tipuni välja, kolm õpilast käisid PSG mängu vaatamas. Tagasi hotelli sõitsime metrooga. Olenemata sellest, et meie toad olid väikesed, mahtusime siiski kuidagi ära, et pidada maha meie igaõhtune kaardimängumats.

Foto: Maivi Liiskmann

Eelviimane, neljas reispäev algas ühise käiguga Louvre'i, kus saime näha nii Leonardo da Vinci pisikest „Mona Lisat“ kui ka Gericault' hiiglaslikku maali „Meduse'i parv“. Pärast ekslemist hoone erinevates osades käisime söömas ja tutvusime taas linnaga. Tegime Eiffeli torni taustal pilti ja ostisime kodustele kaasa suveniire. Soovisime näha ka Eiffeli torni tuledes, kuid seda tuli veel paar tundi oodata, mistõttu otsustasime vahepeal hotelli naasta. Planeerisime hoolikalt teekonda hotellist tagasi, kuid jäime siiski bussist maha ja pidime metroo kasuks otsustama, et jõuda sillale, kust oleks tuledes torni kõige parem imetleda. Tõsi, sillalt avanes unustamatu vaade, voolav jõgi peegeldas torni tulesid, mis muutis vaatepildi veel kaunimaks. Viimane õhtu möödus rahulikult, hotelli jõudes pakkisime asjad, sest järgmisel hommikul oli vaja vara lahkuda.

Reisi viimane päev oli liiga kiiresti kätte jõudnud, mis ühelt poolt oli muidugi kurb. Teisalt olime jälle kogemuse võrra rikkamad. See reis liitis meie klassi palju, sest saime koos aega veeta, mida koolis käies tavaliselt väga ei juhtu. Pärast varast äratust kell kuus ja hommikusööki algaski kodutee.

Lennujaamas selgus, et meie lend lükkub (taas!) edasi, kuid seekord vaid pool tundi. Varsti maandusimegi Riias. Bussis oli koduteel vaikne, sest enamik meist magas. Vaatamata toredatele päevadele oli pisuke ootusärevus ka koju jõudmise ees.

Suur tänu selle imelise võimaluse eest, klassijuhataja Karmo Kurvits, kes Sa viitsisid mässata, motiveerida ja utsitada, ning teid, 12R klassi õpilased, kes te tegite selle õnnestunud video, millega meid kõiki reisile võita.

KÕIK TEED VIISID ROOMA

EVALIIS RAAG & ANNABEL KIPASTO, 11R

Võru Gümnaasiumi segakoor käis 6.-10. märtsil Itaalias Roomas ja osales seal 10. rahvusvahelisel muusikafestivalil „Roma Music Festival 2024“. Peale meie koori oli osalejaid Saksamaalt, Iirimaalt, Soomest, Poolast, Portugalist ja Itaaliast.

Roomas maandusime 6. märtsi pärastlõunal. Hotelli jõudnud, puhkasime natuke ja siis suundusime linna vaatamisväärsustega tutvuma. Esimesel päeval elasime sisse, seega käisime kõik koos sellel päeval ainult Colosseumi vaatamas, tegime mõned pildid ja ülejäänud öhtu nautisime Rooma pitsat ja öhtust linnaelu.

Foto: Lasse Richard Sissase erakogu

7. märtsi hommikul liikusime metrooga linna teise serva Teatro Don Boscose, kus oli meie esimene esinemine. Pärast proovi ja enne esinemist jäi meil aega linnas ringi uudistada. Liikusime kõik Rooma kesklinna poole, et keha kinnitada ja mõnda vaatamisväärsust külastada. Nägime ära Foorumi, Kapitooliumi ja Trevi purskkaevu. Kuna me linnaretkel ei tahtnud giidi tellida, jagasime vaatamisväärsused lauljate vahel ära ja otsisime ise nende kohta infot ning jutustasime teistele, mida teada saime. Sel päeval esinesime koos iirlaste, türklaste ja poolakatega. Saime palju kiidusõnu meie esinemise eest ning olime rahva lemmikud. Pärast oli kõigil vaba aeg: käisime söömas, ostlemas ning veetsime mitu tundi kesklinnas Trevi purskkaevu juures, kus üheksanda lennu poisid olid huvitatud koos erinevast rahvusest neiudega fotografeerimisest.

Foto: Lasse Richard Sissase erakogu

8. märtsil hommikusöögilauas tegid poisid tüdrukutele naistepäeva puhul üllatuse ja tõid kõigile ühe ilusa suure roosi. See oli ilus algus toredale päevale. Peale meeldivat üllatust suundusime kiirelt metroojaama, et Vatikani muuseumi jõuda, kuna järjekorrad on seal on väga pikad. Õnneks pidime ootama vaid natuke üle poole tunni. Kuna muuseum oli tohutult suur, oli külastajatele abiks infovoldik koos kaardiga, kus olid kirjas kõige kuulsamad kunstiteosed, et neid oleks võimalik üles leida. Nägime ära kuulsa keerdtrepi, Laocooni ja tema poegade kuju ning loomulikult Sixtuse kabeli kuulsa laemaali. Peale muuseumi külastust hakkasime otsima meie uut esinemiskohta, Basilica dei Santi XII Apostoli. Enne seda käisime ka söömas, et kontserdipäev vastu pidada. Kirik oli suur, ilus ja väga hea akustikaga. Sellel kontserdil oli esinejaid kümnest erinevast riigist: Soomest, Prantsusmaalt, Itaaliast, Portugalist, Poolast, Eestist ja kolm erinevat koosseisu Iirimaaalt. Sellel kontserdil esitasid kõik koorid ainult kaks pala. Meie laulsime laulud „Me hoiame nõnda ühte“ ja „Valgust“. Jätakuvalt saime palju kiita. Käisime ka teiste esinemisi vaatamas.

Õhtul oli kontsert Teatro Don Boscose. Enne veel, kui liikusime öhtu viimast kontserti kuulama, saime taas linnas ringi käia ja otse loomulikult pitsat nautida. Kuulasime uuesti Itaalia, Portugali ja Iirimaa kooride pikemaid esitusi. Viimase päeva hommikul käis osa inimesi veel Colosseumi seestpoolt vaatamas, enne kui hotellis võtmed üle andsime ning lennujaama poole sättisime.

Reis oli põnev ning üllatusi täis. Vaatamata murele linnamaksu, erineva suurusega bussidesse ja metroosse mahtumise pärast, hoolimata kallist, kuid maitsvast toidust, Hispaania trepil istumisest, naljapiltidest ning terve päeva kõndimisest ja jalavalust oli reis siiski elamusi täis ja minekut väärt. Saime lisaks linna ja toidu nautimisele ka palju uusi teadmisi ja kogemusi.

Foto: Silja Otsari erakogu

11H IDA-VIRUMAAL

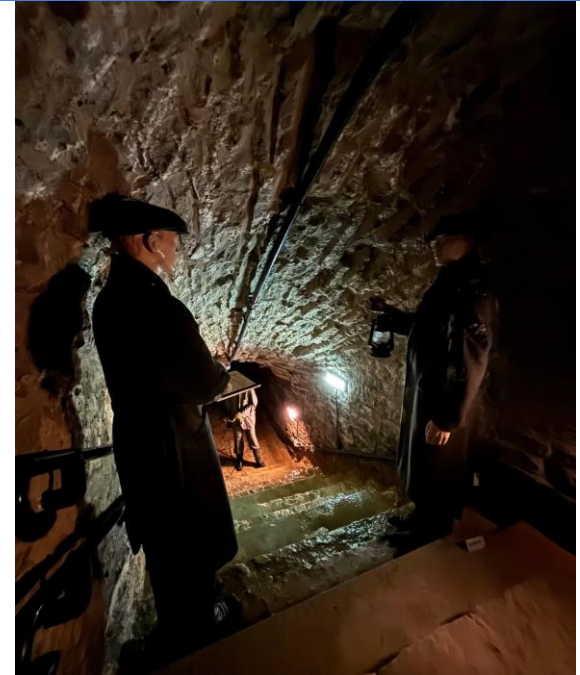
HELIS KEERO, 11H

Seoses praktilise vene keele kursusega külastasid ka sel kevadel 11H õpilased Ida-Virumaad. Keelereis algas Võrust 17. mai ennelõunal, kolm tundi hiljem olimegi Narvas. Nublut tsiteerides: „*saame kokku seal kus Kreenholm*“. Meie esimene reisisihtkoht oligi Kreenholmi Manufaktuur. Meid võttis vastu giid Konstantin, kes tutvustas Kreenholmi saart ning jagas põnevat informatsiooni. Kreenholmi Manufaktuur oli üks oma aja suuremaid ja tuntumaid tekstiilitööstusettevõtteid Eestis ning ka Euroopas. Selle asutas 1857. aastal Narva jõe äärde Ludwig Knoop, pakkudes tööd kümnetele tuhandetele inimestele.

Manufaktuur oli edukas ja äri õitses, kuni sõjad, revolutsioonid ja majanduslikud muutused tõid kaasa allakäigu ja 2010. aastal lõpetas manufaktuur tegevuse. Vabrikukompleks on kultuurimälestis ja ajaloo mälestusmärk ning plaanid selle säilitamiseks on jätkuvalt aktuaalsed. Praegugi toimuvad seal kultuuri- ja

kunstisündmused, tehakse uusi projekte ning säilitatakse ajaloolist pärandit.

Bastionid

KRETE MÄEOTS, 11H

Järgmine vaatamisväärsus olid Victoria Bastioni käigud. Enne kui käikudesse sisenesime, tutvustas giid meile kindluse ajalugu ning seletas, mis ja kui palju sellest nüüdseks alles on. Victoria Bastioni kasematid on 17. sajandi lõpus ehitatud bastionikäigud. Kasematt on kindlusehituse siseruum, hiljem hakkas see sõna tähistama ka suurtükiruume. Saime teada, millised nägid tollal välja kolonelid ja sõdurid, ning õppisime, kuidas nendel vahet teha; kuidas oli elu bastionides korraldatud, ja et ainult rikkamaid inimesi lasti sinna varjule, kuna neil oli raha, et selle eest maksta. Päeva lõpetasime Toila spaas, ilusa õhtu veetsime klassiga mere ääres.

RASMUS KOORT, 11H

Teist päeva alustasime maitsva hommikusöögiga Toila spaahotellis. Kell 9 asusime teele Valastesse, et imetleda Valaste juga. Umbes 30 meetri kõrgune juga on nii Eesti kui ka Baltimaade kõrgeim. Juga ei ole looduslik, vaid saab vee Kaasikvälja kuivenduskraavist. Juga oli imetlusväärne ning palju uhkem ja mõjusam kui fotodel. Veel käisime Kuremäe kloostri. 1891. aastal rajatud Kuremäe klooster on ainuke õigeusu nunnaklooster Eestis. Tegime jalutuskäigu kloostri territooriumil ning külastasime Jumalaema Uinumise peakirikut. Kloostri territoorium on väga ilus ja hästi korras hoidud ning kirik suursugune. Kloostri lähedal asuvast allikast võtsime kõik „püha vett“, mis on legendi järgi tervendava toimega. Julgemad käisid ka allikale ehitatud supelmajas karastavas vees, mis pidi tegema keha tervemaks ja tugevamaks. Järgmisena sõitsime lisakusse ja käisime sealses vaatetornis. Lisaku mäel asuvast 28 meetri kõrgusest vaatetornist avanes kaunis vaade Ida-Virumaa loodusele. Tornis käidud, asusime kodu poole teele. Võrru

jõudsime umbes kell kaks, olime küll pikast sõidust väsinud, aga emotsioonid olid kõigil positiivsed.

AASTA KOOLIDE NOORTEVAHETUS

ANDRO MÖTTUS, 11L

Osalesin 1.-3. aprillil aasta koolide noortevahetuse programmis, sain kolm päeva õppida Haapsalus Läänemaa Ühisgümnaasiumis. Võtsin programmist osa seetõttu, et polnud varem Haapsallu sattunud ja programm ise tekitas väga suurt huvi. Kuna seal koolis õpivad ka mõned mu

tuttavad, tutvustasid nad mulle tervet Haapsalu linna, nii et sain palju uut ja põnevat näha ja teada.

Sattusin Läänemaa Ühisgümnaasiumisse väga huvitaval ajal, kuna oli käimas üritus nimega Lügness - see on aastaskorral toimuv võistlus, kus õpilased saavad üksteisega erinevatel aladel võistelda ning üritada püstitada uusi kooli rekordeid. Kõik alad sooritati aja peale, näiteks 0,5 l pudelitäie vee joomine, kiiruse peale arvutis kirjutamine, toore sibula söömine, pastaka kokkupanemine jne. Teised õpilased said vaadata ja kaasa elada ning isegi vaatasin huviga pealt.

Nagu meilgi on Läänemaa Ühisgümnaasiumis suunatud. Kuna õppisin loodussuuna klassis, sain käia paar tundi minu jaoks uues õppeaines nimega geoinformaatika. Geoinformaatika tunnis töötasime arvutis. Mulle anti ette Eesti kaart, kuhu sain programmiga lisada jõgesid, sõiduteid, järvesid; sain teada erinevate loodusobjektide vanuse, mõõtmed jne. Ühe sõnaga - sain modelleerida Eesti kaarti nii, nagu ise tahtsin. Kuna meie ja nende kooli õppetöö ei kulge samas rütmis, õppisin teistes tundides teemasid, mille olin juba varem läbinud.

Neil päevil Läänemaa Ühisgümnaasiumis õppides uurisin hoolega sealse koolielu kohta ning üritasin märgata koolide erinevusi ja sarnasusi. Kindlasti olid sealsed tunnid palju leebemad, õpilased kasutasid tihedamini telefoni, mida loomulikult ka meie koolis lubatakse, kuid mitte kogu aeg. Seal tundus ka klassides olevat rohkem õpilasi. Koolimaja sarnanes väga meie omaga, ka see oli mõisa moodi, klassitsistlikus stiilis. Küll aga oli neil rohkem õppesuundi: lisaks looduse, reaal- ja humanitaarsuunale ka majandus- ja sotsiaalsuund. Meie mõisniku asemel juhib sealse kooli õpilasomavalitsust monarh. Lisaks sain teada, et Läänemaa Ühisgümnaasiumi 4. korrusel asub kooli

muuseum, kus hoitakse vilistlaste nimekirju, fotomaterjali ning trükiseid ja esemeid kooli ajaloost. Ise kahjuks muuseumisse ei sattunud. Üldkokkuvõttes olid need kolm päeva Läänemaa Ühisgümnaasiumis väga huvitavad ja informatiivsed. Sain teada palju uut ja põnevat sealse koolielu ja Haapsalu linna kohta. Olen väga tänulik, et sain sellise võimaluse.

AASTA KOOLIDE NOORTELAAGER

ANNE LEE TIKS, G1C

3.-4. mail toimus Läänemaa Ühisgümnaasiumis aasta koolide noortelaager. Laagris osalesid gümnaasiumiastme noored koolidest, mis on saanud aasta kooli tiitli. VG pälvis selle tiitli aastal 2020. Meie koolist osales laagris üheksa õpilast.

Kohale jõudnud, jagunesime klassidesse, kus ka ööbisime. Esimeseks koosteggevuseks kogunesime võimlasse, kus mängisime pimevõrkpalli. See meenutab muidu tavalist võrkpalli, ainult läbi võrgu vastaste poole ei näe, sest see on kaetud läbipaistmatu kattega. Hiljem mängisime aulas erinevaid seltskonnamänge. Põnevaim neist oli kaks päeva kestnud mõrvari mäng. Kõigile osalejatele jagati sildid mõne teise mängija nimega. Mängu eesmärk oli koguda võimalikult palju silte. Teise sildi sai mängija endale siis, kui suutis tekitada olukorra, kus kaaslane vastas ta küsimusele jaatavalt. Näiteks, kui keegi palus kellelgi endale õhtusöögilauas soola ulatada ning too seda tegi, läks tema silt küsija valdusesse ning tal oli uus nimi, keda n-ö mõrvata. Õhtul toimus ka ühine filmivaatamine. Järgmisel päeval orienteerusime koolimajas ning selle käigus tutvusime Läänemaa Ühisgümnaasiumi salakäikude ning katusealustega. Hiljem arendasime aulas oma

näitlemisoskust, tõlgendades grupiga saadud näidendi-
lõiku vastavalt oma soovile ning korraldaja antud juhistele. Pärast lõunasööki alustasime koduteed.

VÕISTLUSED, KONKURSID

KURESSAARE III RIIGIGÜMNAASIUMIDE RAHVATANTSUFESTIVAL

RENATA SAFINA, 11L JA KATARIINA NEEDO, 11R

12.-13. aprillil toimus Kuressaares III riigigümnaasiumide rahvatantsufestival, kus osales sel aastal kokku 300 riigigümnaasiumide tantsijat. Esindatud oli 12 gümnaasiumit: Viimsi, Saaremaa, Viljandi, Tartu Tamme, Põlva, Võru, Jõhvi ja Jõgevamaa Gümnaasium, Tallinna Pelgulinna, Tallinna Mustamäe ja Rakvere Riigigümnaasium ning Nõo Realgümnaasium.

Festivali esimesel päeval toimus Kuressaare spordikeskuses „Kiigadi-kaagadi“ ja „Mustjala kõrge“ võistutantsimine, kus osales kokku 62 paari. Võistlus toimus võistlustantsu formaadis, mille järgi võtsid omavahel mõõtu mitte rühmad, vaid tantsupaarid. Kõik võistlevad paarid jaotati eelvoorudesse, kust veerandfinaali sai edasi 24 ning sealt omakorda poolfinaali 12 paari. Nii võitjapaari Viljandi Gümnaasiumist kui veel viit finaali jõudnud paari autasustati õhtusel simmanil. Meeleolukal tantsupeol, mis kestis varahommikuni, oli muu hulgas võimalus saada ka lähemalt tuttavaks tantsijatega teistest riigigümnaasiumitest.

Laupäeva hommikul said rahvatantsijad osaleda erinevates tantsuteemalistes töötubades, mille eel või järel oli igal gümnaasiumil 10-20 minutit aega teha proovi lõunaseks kontserdiks „Rahvatants ühendab“, mis toimus Kuressaare spordikeskuses. VG rahvatantsurühm Hopser esines kontserdil kahe tantsuga: „Kui kallist kodust“ ja „Kuulujutt“. Meeleoluka õhtu lemmiktantsuks sai „Dollar“. Kontserdi lõpus tänusõnad kuulatud, oligi mandrilt tulnutel aeg kiirustada bussidele, et jõuda praamile ning sõita koju.

ÄGE KÜBERPÄEV TALTECHIS

MATTIAS KUKLANE, 11R

Kõik algas sellest, et klassivend Sven (Pütsep) sai UPT raames tehtud mängu eest auhinnaks osaluse kooligrupile üritusel „Äge küberpäev TalTechis“ ning võttis sinna kaasa ka allakirjutanu ning Martin Sauli. Tegemist oli IT Kolledži korraldatud tänuüritusega Küberpuuringu võistluse parimatele ja see toimus 17.05.2024 Tallinnas TalTechi tehnikamaja suures auditooriumis. Päeva toimumist kaasrahastas Euroopa Komisjon projekti Targalt Internetis VII kaudu.

Kübevõistlusele oli kogunenud üle kahekümne tiimi kogu Eestist. Võistkondadel tuli lahendada keerukaid IT- ja merendusteemalisi ülesandeid. Ülesannete raskusaste varieerus alates lihtsast guugeldamisest kuni keeruliste koodide dekrüpteerimiseni. Esimesed poolteist tundi suutsid meie meeskonna liikmed hoida kindlalt viendat kohta, kuid ülesannete muutudes järjest keerukamaks hakkas motivatsioon kiiresti langema. Kogu võistluse jooksul kõlasid ruumis merehääled, mis pidid võistlejate tööd segama ja vähendama spikerdamisvõimalusi. Lisaks oli TalTech loonud spetsiaalse Discordi serveri, kus võistlejad said kohtunikelt abi küsida juhul, kui tekkis mõni probleem või tehniline tõrge. Pärast võistluse lõppu pakuti osalejatele süüa, see andis võimaluse lõõgastuda ja koguda jõudu edasisteks tegevusteks. Pärast sööki oli soovijatel võimalik Robotiralli raames proovida ise robotit juhtida, mis pakkus palju lõbu ja andis uusi kogemusi. Päeva lõpetas autasustamine, millele järgnes küberkaitseteemaline ettekanne. Räägiti küberkaitsja tööst ja sellest, kuidas küberkaitset reaalses elus rakendatakse. Eriti rõhutas esineja fakti, et Eesti on küberkaitse õppustel silma

paistnud ja näidanud ennast tugevamana, võrreldes paljude teiste Euroopa Liidu riikidega.

Kokkuvõttes oli see päev täis põnevaid väljakutseid ja uusi teadmisi, mis rikastasid kõiki osalejaid. Meie kolme - Sveni, Martini ja minu - jaoks oli see unustamatu kogemus, mis andis väärtuslikke õppetunde ja uusi sõprussidemeid.

ÕPILASFIRMAD

10. veebruaril toimus Tallinnas „Eesti ÕpilASFirmade laot 2024“, kus sai uudistada ka meie kooli nelja õpilASFirma tooteid. Kohal olid õpilASFirmad Assaidu, Papilla, Ami ja Mandlix.

RAHVUSVAHELINE ÕPILASFIRMADE FESTIVAL 2024

BERTA ELYSE PALK, 11H

VG õpilasfirmad Papilla, Potx ja Pex osalesid kahepäevasel rahvusvahelisel õpilasfirmade festivalil, mis toimus 27.-29. veebruaril Riias. ÕF Papilla (Berta Elyse Palk ja Mia Joanna Koort) toodab innovaatilist hommikutoidulahendust; ÕF Potx liige Hardi Joosep Kongo ning varuliige Rasmus Koort esitlesid iseniisutavat lillepotti; ÕF Pex liikmed Rasmus Märtin ja Jakob Kirs presenteerisid aga kadakavihta ning vihahanda. Õpilasfirmad said võimaluse festivalil osaleda tänu SA-le Võrumaa Arenduskeskus.

ÕF Papilla liikmed Berta Elyse Palk ja Mia Joanna Koort ning Riia ärikooli programmide direktor Agnese Strazda. Foto: JA Latvia fotograaf

Teekond Riiga algas pika, kuid ootusäreva bussisõiduga. Esimese päeva teisel poolel kuulasime Läti edukamate äriinimeste huvitavat esinemist. Osalesime tehisintellekti töötoas ja vaatasime enda ning teiste õpilasfirmade

toodete reklaamklippe. Kogu päev oli hariv ning arendas eduka ettevõtte rajamise oskust. Õhtu lõppes *bowlingut* mängides ja teiste osalejatega tutvudes. Võrreldes samalaadsete üritustega Eestis oli Riias konkurents märkimisväärselt tihedam. Just see pani meid kõiki veel rohkem pingutama.

Teise päeva hommikul alustasime sõitu kaubanduskeskusesse Domina Shopping, et tooted laadaks valmis panna. Laadapäeval tuli ka oma toodet žüriile tutvustada. Reklaam pidi olema selge ja arusaadav ning õpilasfirma liige pidi seda tegema ühe minuti jooksul. ÕF Papilla toodet, hommikust tervisesegu, tutvustasin mina. Tootetutvustus oli ingliskeelne, mistõttu ka paras väljakutse. Tekst pidi olema korrektselt vormistatud ning esitav ühe minutiga. Endalegi üllatuseks suutsin arusaadavalt ning mõjuvalt toodet esitleda ja žüriile meelde jätta, seda kinnitas žürii ning klientide tagasiside. Pärastlõunani jätkus tavapärase laadapäev ja toimusid vestlused žüriiga. Õhtul olid kõik õpilasfirmad kutsutud ametlikule galale, et saada teada võitjad ning panna punkt festivalile. ÕF Papilla pälvis eripreemia selle eest, et toodab tervislikku ning kiirelt valmivat hommikusööki ja valmistab ette oma toote müüki Võru Coop'i kaupluses. Auhinnaks oli kutse tulla õppima Riia ärikooli RBS ning esimese aasta õpingutasude soodustus. Samuti oli õpilasfirma nomineeritud parima müügitiimi tiitlile, kuna „Papilla liikmed suhtlevad klientidega energia ja positiivsusega“ ja mõlemad õpilasfirma Papilla liikmed on müügitöös aktiivsed.

Festival oli hea võimalus end ettevõtluses arendada ning ärialal proovile panna. Korraldajad olid teinud head tööd, et noori mugavustsoonist välja lükata ja ennast ületama panna, pannes neid publiku ees oma toodet tutvustama ning valides žüriiliikmeteks ärimaastikul kogenenud

inimesed, kelle küsimustele polnud üldse lihtne vastata. Oleme tänulikud, et saime uue kogemuse ning palju vajalikke teadmisi.

Rasmus Märtin, Rasmus Koort, Mia Joanna Koort, Maivi Liiskmann, Berta Elyse Palk, Hardi Joosep Kongo ja Jakob Kirs. Foto: Janeli Virnas

Berta Elyse Palk ja Mia Joanna Koort. Foto: JA Latvia fotograaf

EXPO 2024

26.-28. märtsil Kaunases toimunud õpilasfirmade rahvusvahelisel festivalil **eXpo 2024** esindasid Võru maakonda ja Võru Gümnaasiumi ÕF Assaldu (Fred Kõlli, Kertu Kubi), ÕF Mandlix (Mia Mai Huik, Celine Sool). Õpilasi saatis Kaia Tamm.

„RIIGIKOOLIDE ETTEVÕTLIKUD 2024“

KRISTEN OVE KONS, 11L

Juba neljandat korda kuulutas Võru Gümnaasium koos koolipidajaga välja võistluse „Riigikoolide ettevõtlikud 2024“. Võistluse eesmärk on tutvustada laiemalt riigi- ja üldhariduskoolide ning -kutseõppeasutuste õpilasfirmade tooteid ja teenuseid ning innustada õpilasi olema ettevõtlikud. Võistlusel võisid osaleda nii JA Eesti poolt registreeritud mini- ja õpilasfirmad kui ka niisama koolis tegutsevad õpilasgrupid, kes on jõudnud käesoleval õppeaastal oma äriideega teostuseni. Võistlusel esindatud

toodete ja teenuste hulgast selgitatakse välja kolm parimat toodet/teenust, seda rahvahääletuse ja žürii hinnangu ühistulemusena. Võistluse hääletus toimus Facebookis 1.-5. aprillini 2024. a.

Võistlusel osales kokku 35 mini- ja õpilasfirmat 13 riigikoolist: Jõhvi, Kohtla-Järve, Põlva, Valga, Viimsi, Viljandi, Võru ja Pärnu Koidula Gümnaasiumist, Kohtla-Järve Järve Koolist, Nõo Realgümnaasiumist, Rakvere ja Saue Riigigümnaasiumist, Valgamaa Kutseõppekeskusest. Võistlusest võttis osa ligi 100 õpilast, keda inspireeris kokku 16 juhendajat.

Võistluse üks osa toimus 5. aprillil Tartus Haridus- ja Teadusministeeriumis (Munga 18), kestis kokku neli ja pool tundi ja oli kohalviibijatele täidetud mitmete tegevustega. Enne võistluse algust oli avatud ka suupistete laud. Päev algas inspiratsiooniesineja - Rahakrati - etteastega, et tekitada kohalviibijates vajalik (võistlus)meeleolu, ettevõtlushimu ja häälestus müügitegevuseks. Esineja on kõige rohkem tuntud tänu oma finantsblogile, mida loeb iga päev umbes 30 000-40 000 inimest. Rahatark Rahakratt rääkis noortele, kuidas ta viimase üheksa aastaga finantsvabaduseni jõudis ja mis ta tegi, et seda saavutada. Palju oli juttu investeerimisest, motivatsioonist ja järjepidevusest. Rahakratt jagas õpilasfirmade noortele mitmeid näpunäiteid ja tarkusi, kuidas saavutada samasugust staatust nagu temal. Pärast Rahakrati esinemist said õpilasfirmad tunni, et süüa lõunat ja valmistada laadaks ette oma väljapanekud. Kell 13 algas päeva põhisündmus - õpilasfirmade laad. Kuid see ei olnud traditsiooniline laad. Nimelt pidid noored oma tooteid/teenuseid hoopis üksteisele tutvustama. Kuigi laadal käisid uudistamas ka haridusministeeriumi töötajad, olid põhikliendid võistlusel osalejad ise. Ringi liikusid ka žüriiliikmed, kes andsid igale firmale punkte

silmapaistvuse, edukuse ja muude omaduste eest. Kui kõik osalejad olid saanud üksteise toodetega tutvuda, sai iga firma hääletada viie nende lemmiku poolt. Võistlus lõppes kell 15 firmade kokku pakkimise ja lahkumisega. Riigikoolide parimad õpilasfirmad pidid selguma hiljemalt mai alguseks.

Võistluse „Riigikoolide ettevõtlikud 2024“ parimad:

- 🌸 **grand prix** - õpilasfirma Arengujärgus (kokkupandav taskulamp elektroonika õpetamiseks);
- 🌸 **parim toode/teenus:** I koht õpilasfirma PotX (iseniisutavad lillepotid); II koht õpilasfirma StepShine (valgete jalatsite puhastuskomplekt), III koht õpilasfirma Jõosu (abiõpetaja teenus);
- 🌸 **Haridus- ja Teadusministeeriumi lemmikud** - õpilasfirma PotX (iseniisutavad lillepotid); õpilasfirma Jõosu (abiõpetaja teenus); õpilasfirma HuP (unikaalne poekott);
- 🌸 **õpilas- ja minifirmade lemmikud** - õpilasfirma Tuum & Lõim (arvutite müük); õpilasfirma StepShine (valgete jalatsite puhastuskomplekt); õpilasfirma TIPS-tops (söödavad joogitopsid);
- 🌸 **juhendajate lemmikud** - õpilasfirma Cardica (kaarditasku); õpilasfirma PisiTeod (pühapäevased treeningud lastele); õpilasfirma Prauni (erimaitsetelised *brownie*d);
- 🌸 **parimad sotsiaalmeedias** - õpilasfirma Arengujärgus (kokkupandav taskulamp elektroonika õpetamiseks); õpilasfirma StepShine (valgete jalatsite puhastuskomplekt);
- 🌸 **eripreemia müügitöö eest** - õpilasfirma Prauni (erimaitsetelised *brownie*d).

EESTI PARIMA ÕPILASFIRMA VÕISTLUS

RASMUS MÄRTIN, 11H

8.-9. mail toimus Tallinnas Eesti parima õpilasfirma võistlus, kus osales 26 firmat. Meie kooli esindas ÕF PEX. Võistlus kestis kaks päeva ning tegevust jätkus.

Esimesel päeval tulid kõik õpilasfirmad kokku Solarise keskusesse, et müüa oma tooteid ja neid žüriile tutvustada. Žürii hindas igat õpilasfirmat mitme faktori põhjal 10-palli süsteemis. Stendivoor kestis neli tundi ning selle aja jooksul käis rahvast keskses päris palju. Kahjuks ÕF-il PEX müügiga eriti hästi ei läinud, müüsimise ainult neli toodet, kuid klientide ja žürii tagasiside oli positiivne, seega olid ootused võistluse osas kõrged.

Teine päev oli õpilasfirmade jaoks tegusam ja mitmekesisem, kuna ees ootasid hommikune vestlus žüriiga, lavaesinemise peaproov, esinemised ning lõpuks ka gala. Vestluseks žüriiga oli igal õpilasfirmal aega kümme minutit ning valmis pidi olema igasugusteks küsimusteks, ükskõik kui imelikud need ka ei tundunud. Peale vestlusi toimusid lavaproovid, mille käigus sai teada, millal lavale tulla, kuidas töötavad mikrofonid ja pult slaidide vahetamiseks, kust lavalt maha tulla. Esinemiste jooksul oli näha, kuidas mõne õpilasfirma liikmetel oli närv sees, kuna pealtvaatajaid, sh ka kodused, oli väga palju. Lavaesinemistele järgnes gala, kus parimad said pärjatud. ÕF-il PEX oli suur lootus võita „Parima maaelu edendaja“ auhind, millega kaasnes 700 eurot auhinnaraha, kuid seekord jäädi kahjuks auhinnata. Sellegipoolest ei heitnud keegi meelt, sest hea kogemus kaalus pettumuse üles. Eesti parimaks õpilasfirmaks tituleeriti ÕF Nullivann, mis toodab temperatuuri säilitavaid jäävanne.

Kokkuvõttes oli võistlus PEX-ile edukas, kuna arendas müügi- ja suhtlus- ning laval esinemise oskust, lisaks oli see hea võimalus teha praktilise töö kaitsmise peaproov.

KÜLALISED

LÄBIRÄÄKIMISTE EKSPERT GEORG MERILO

ELERI JÕGI, 11R

18. jaanuaril käis koolis esinemas läbirääkimiste ekspert Georg Merilo. 20-aastase kogemusega läbirääkijal on tulnud oma tööd teha väga erinevates situatsioonides.

Kohe loengu alguses lahkas Merilo üht oma meeldejävvamat kogemust, mil läbirääkimised toimusid virtuaalselt videokõne vahendusel: ühel pool ameeriklased, teisel pool firma Cleveron, keda esindas ja nõustas Merilo. Eestlased kasutasid „ühendatud ajude“ meetodit, mille puhul saadakse võimalikest parim ja kõiki rahuldav vastus küsimusele või ettepanekule paljude inimeste mõttetöö tulemusena. Kogu protsess toimus väga lühikese aja jooksul, sest läbirääkimistel osalenud olid valmistunud ja kõik antud teemasse puutuvad võimalikud küsimused eelnevalt läbi töötanud. Läbirääkimistel sai grupis sõnumite teel suheldes kiiresti vastus vormistatud ja edastatud. Ameeriklased olid hämmingus ega mõistnud, miks peale küsimuste esitamist on lühike vaikus ja seejärel

tuleb väga tark vastus. Läbirääkimised toimusid veel kolm korda ja neljandal korral otsustasid ameeriklased need katkestada. Ameeriklased olid Cleveronist nii vaimustuses, et tegid pakkumise see ära osta, aga firma keeldus pakkumisest.

Pärast sissejuhatavat lugu selgitas loengupidaja täpsemalt läbirääkimistega seonduvat. Jäi kõlama, et läbirääkimiste eesmärk on jõuda konsensusse. Nii saavad mõlemad osapooled, mida soovivad ja ka asjast kasu. Konsensust ei tohi segamini ajada kompromissiga, mille puhul tuleb mõlemal poolel teha järeleandmisi ja ohverdusi. Huvitav oli mõte, et läbi ei saa rääkida asju, aga omadusi saab, näiteks tassi ei saa mõõta, küll aga saab selle omadusi: sügavust, suurust. Merilo rõhutas, et läbirääkija ei tohi eeldada, läbirääkija peab olema usaldusväärne ja distsiplineeritud. Usaldusväärset saab tõestada lubaduste täitmisega, see näitab professionaalsust. Ebaprofessionaalsust näitab aga kiirustamine ja ajanappus.

Loengu lõpuks korraldas lektor mängu, mida oli ka alguses tutvustanud. Õpilased jagunesid 6-liikmelistesse gruppidesse, mis jaotati omakorda kaheks 3-liikmeliseks grupiks. Mängus oli kaks osapoolt: Tallinna loomaaed ja Tallinki laevafirma. Legendi järgi soovis loomaaed võimalikult väikese kulu eest loomi laevaga Stockholmi vedada, kuna sealses loomaaias oli toimunud katastroof, mistõttu seal oli loomade puudus. Tallink omakorda oli huvitatud loomade transportimisest. Mängus oli vaja jõuda konsensusse, et mõlemad pooled saaksid kasu: loomad peavad jõudma Stockholmi ja Tallink ei tohi suurde kahjumisse jääda. Kahjuks jäi mänguks liiga vähe aega, mistõttu ükski grupp lõpplahenduseni ei jõudnud.

Loeng oli väga huvitav ja esinejat oli põnev kuulata. Publiku tähelepanu hoidmiseks rääkis Merilo ka vahel mõne

temaga juhtunud naljakama ja piinlikuma loo. Sain palju uut teada, mida teha ja kuidas läbirääkimisi tulemuslikult pidada.

TAURI TALLERMAA

BERIT RÄTSEPP, 12L

25. jaanuaril käis Võru Gümnaasiumis esinemas tunnustatud ja hinnatud mälu treener ning koolitaja Tauri Tallermäe. Ta on õppinud Tallinna Tehnikaülikoolis raamatupidamist ja majandusanalüüsi, kuid alustas mälu treenimise õpinguid 2002. aastal kaheksakordse mälu maailmameistri Dominic O'Brieni käe all. Täna on Tauri Tallermäe pidanud mälu treeneri ametit 22 aastat. Tema seekordne loeng oligi teemal „Mälu ja õppimine“.

Lektor tõstis esile tööka, et enamikul inimestel pole mälu probleeme. Mälu tuleb lihtsalt õigesti treenida, mida paljud inimesed kahjuks ei oska või ei taha teha. Väite tõestuseks rääkis ta oma kogemustest: 2004. aastal osales ta ühes televisioonisaates, kus jättis meelde neli ja pool tuhat pii komakohta.

Tauri Tallermäe rääkis põhjalikult mälest ja õppimisest ning sellest, kuidas infot meeles pidada. Ta tutvustas meile meelde jätamise protsessi kolme kõige olulisemat etappi,

esimene neist on tähelepanu. Et midagi meelde jätta, on vaja täielikult keskenduda, st olla 100% kohal, sest inimese aju ei ole võimeline kahele asjale korraga keskenduma. Teine etapp on seoste loomine, see muudab info meeldejätmise palju kergemaks. Uut infot tuleb seostada varasemate teadmiste ja faktidega. Kolmas etapp on info kordamine, mille eesmärk on info kinnistamine. Lektor tõi välja huvitava fakti, et inimesed mäletavad koolis õpitust keskmiselt vaid 4%, sest õpituga ei tegeleta iga päev, teadmised ei kinnistu ning aju laseb infost lahti. Meelde jätmise protsessi efektiivsuse tõestamiseks näitas ta meile võimalust - läbides kõik kolm etappi -, kuidas meelde jätta 20 suvalist sõna kindlas järjekorras. Alustasime aula ühest nurgast, võttes sealt juhusliku eseme, ning lõime seose esimese sõna ja eseme vahel. Nurgas oli must tool, seostasime selle sõnaga „diisel“. Liikusime mööda ruumi edasi, valisime uue eseme ning lõime seose sõna ja selle eseme vahel. Viis seost loodud, palus ta juhuslikul saalisviibijal need sõnad õiges järjekorras ette lugeda. Seejärel lõime järgmised viis seost ning uuesti palus lektor juhuslikul saalisviibijal need ette lugeda, kuid seekord alustada esimesest sõnast. Samuti kordas ta ka ise pidevalt sõnu neid valjusti ette lugedes ning seostele osutades. Kui lõpuks 20 seost sõnade ja esemete vahel oli loodud, tuli juhuslikul õpilasel need algusest peale ette lugeda. Meetod tõepoolest toimis, sõnad olidki õiges järjekorras meeles. Kui loengust oli möödunud juba mitu päeva, olid mul need sõnad ning nende järjestus ikka meeles. Ei jää muud üle kui nõustuda koolitajaga - mälu saab treenida.

TIMO OJA

KARMO KARRO, 11H

15. veebruaril külastas meie kooli „unespetsialist“ Timo Oja, et rääkida unest ja magamisest: kuidas magada paremini ja vältida unepuudust ning hommikust väsimust.

Sporditähete hea taastumise võti on teadlik magamine. T. Oja sõnul võib magamatus suurendada vigastuste tõenäosust. Nipp seisneb selles, et tuleb valida kindel kellaaeg magamiseks ning ärkamiseks, nii saab keha piisavalt energiat. Seda magamisviisi tuntakse kui *power nap'i*. Kunagise sportlasena on ka lektor niisugust viisi kasutanud, et oma unekvaliteeti parandada. Ta rääkis, kuidas sporditähed, näiteks Cristiano Ronaldo, Erling Haaland ning LeBron James, kasutavad sama taastumise nippi, et hoida oma kõrgvormi. Need mehed on oma ala absoluutses tipus, seega paistab niisugune taastumisviis olevat igati tõhus.

Lektor väitis, et „und toodetakse toidust“, seepärast võibki pärast sööki tekkida väsimus ning soov pikali visata või magama minna. Aine, mis unisuse vastu aitab, on kofeiin, looduslik stimulant, mida leidub kohvis, tees, šokolaadis ja teistes jookides või toitudes. Väsimustunde korral tuleb tarbida kofeiini. Nagu igal ajal on kofeiinilgi miinused: see

takistab uinumist, ei anna energiat. Kofeiini pole soovitatav tarvitada öhtul, kuna see mõjutab unekvaliteeti, sh võib pikendada uinumisaega, muuta une struktuuri või põhjustada sagedast ärkamist.

Öö on väljamagamiseks. Une kvaliteeti võivad mõjutada telefon ja ere tehisvalgus. Et kiiremini magama jääda, saab telefoniekraani värvid muuta mustvalgeks, selle nipi eesmärk on võtta ära tahe olla telefonis ning vähendada sõltuvust. Kui toas on punased LED-valgustid, siis soovitas T. Oja neid ööseks põlema jätta, kui und ei tule. Punane valgus on tuntud kui unesõbralik valgus, kuna see säilitab melatoniini ehk n-ö unehormooni tootmise. Punasel valgusel on ka lõõgastav toime, see võib parandada unekvaliteeti ja aidata kiiremini uinuda. Küll aga ei soovitanud lektor ööseks põlema jätta sinist valgust, mis on tavapärase ka telefoniekraanidel, sest see häirib melatoniini tootmist, mis tähendab, et selle valgusega on raske uinuda.

VALIKAINED

KIRILL KONGO, 11R

Valisin valikaineks kursuse „**Rakett 68**“, mida viis läbi ja juhendas Reet Järvpõld, meie kooli füüsikaõpetaja.

Esimesel päeval, pärast sisukat sissejuhatust, jaotati meid kolmestesse ja neljastesse gruppidesse. Igat gruppi tähistas kindel värv: sinine, roheline, punane, oranž. Päev möödus erinevaid võistluslikke ülesandeid sooritades, nagu paberist ning teibist vastupidava silla ehitamine ja katsetamine, ümbermöödu ja joonise alusel mõõtmete leidmine, kujundite väljalõikamine, seejärel kleepimine ja lõpuks puidust klotsidest linna planeerimine.

Praktiliste ülesannete vahel olid pausid, mis olid sisustatud mängu või tegevusega õpetaja valikul, näiteks oma tiimist luuletuse kirjutamine või raketipiltide otsimine koolimajas. Päeva lõpus mõtlesid kõik meeskonnad välja ühe mängu, mida järgmisel tunnil mängida.

Kursuse teine päev algas nuputamises ülesande lahendamisega. Iga tiim sai kindla arvu värvilisi pulki ja pidi morse koodi alusel looma ühtse süsteemi. Kui grupid olid end ette valmistanud, läks üks tiimiliige klassist välja ja klassi jääjad pidid õpetaja antud lause morse koodi abil paika panema, kasutades pulki. Arvajad käisid klassist välja ja sisse, tehes märkmeid, kuni esimene lausest aru sai ja ülesande lahendas. Pausid olid sisustatud eelneval päeval välja mõeldud mängudega, milleks olid „Kuldvillak“ ja tahvile joonistatu ära arvamine. Teiseks võistluseks osutus veelgi keerulisem ülesanne, kus tuli kasutada oma tähelepanuvõimet ja töötada koos tiimiga. Antud ülesanne võttis kõige kauem aega ja lõppes lausa ühe grupi loobumisega.

Kolmandal päeval pidime ehitama piiratud hulga materjali abil heitemasina, mis kuuli kõige kaugemale heidaks. Teine ja kolmas võistlusülesanne olid kursuse teemaga enim seotud. Kõik meeskonnad pidid ehitama võimalikult kõrge torni, mille otsa asetati rakett - kontrolliti nii ehitise vastupidavust kui ka kõrgust. Viimane ülesanne oli aga lennumasina meisterdamine, selle võitis meeskond, kes suutis ehitada kõige kaugemale lendava lennuki. Vahetegevusteks olid täpsust nõudvad mängud ja nonogrammide lahendamine. Nonogrammide selgeks tegemine oli kõigile meeskondadele paras väljakutse.

Neljandal ehk viimasel päeval tegime kursusest kokkuvõtte, sooritasime kolm võistlusülesannet, seekord uue meeskonnaga. Pidime konstrueerima automaatse

pallikeste jagaja vastavalt nende suurusele ja raskusele, ehitama stopperi ning kontrollima selle täpsust ja lahendama peegellabürindi ülesande. Vahetegevuseks oli paberlennukite modelleerimine ja katsetamine.

Peab ütleva, et kursuse valikut ei kahetsenud keegi osalejatest. Kõik päevad olid sisustatud ülimalt põnevate tegevustega, mille tulemust ei osanud keegi kunagi oodata. Kogu osalejate grupp pingutas alati ja igas ülesandes, muutes kursusel „Rakett 68“ osalemise toredaks ja aktiivseks. Saime panna tööle nii oma käed, arendades peenmotoorikat, kui ka aju, et olla tulevikus osavamad meisterdajad ja nuputajad.

GREGOR SULEVA, 11H

Teisel perioodil osalesin valikkursusel „**Eesti õigussüsteemist läbi praktiliste näidete**“, mida viis läbi vandeadvokaadina ja pankrotihaldurina tegutsev Karin Antsov. Soovin ise peale keskhariduse omandamist jätkata õpinguid kõrgkoolis õigusteaduskonnas, seega võimaldas see valikkursus mul saada teadmisi, mida kasutada ülikoolis.

Esimesel kursuse päeval tutvustas Karin Antsov end meile, rääkis oma teekonnast õigusteaduseni ja üldiselt oma tööst. Kuna õigusvaldkonnas on palju erinevaid ameteid, kelle tööülesanded on tihti arusaamatud inimestele, kellel puudub seos juuraga või vastav haridus, siis alustas Antsov just nende tutvustamisest. Näiteks saime ülevaate notari, prokuröri ja kohtutäituri tööülesannetest ja neile iseloomulikest piirangutest ja õigustest. Tänu Karin Antsovi rikkalikule töökogemusele oli tal võimalik tuua erinevaid näited, mis aitasid kaasa õigusvaldkonnas töötavate inimeste tööülesannete mõistmisele. Kursuse läbiviija oli õnneks suutnud päevakavasse põimida sisse väikesed

Fotod: Kirill Kongo

jalutuspausid ja lõuna, mis andsid aega info talletamiseks ja puhkamiseks.

Peale lõunapausi saime oma teadmisi testida, lahendades praktilisi probleeme, mis põhinesid juhtumitel, kus pidi leidma õiged inimesed, kelle poole antud olukorras pöörduda, ning arutada, kuidas tekkinud probleeme lahendada. See ülesanne meeldis kõigile, kuna oli võimalik värskest omandatud teadmisi rakendada juba n-ö praktikas ja mõnegi olukorra puhul tekkis arutelu, kuidas peaks probleemi õigesti lahendada.

Teisel päeval saime ülevaate tsiviilõigusest. Juhendaja tutvustas perekonna-, pärimis-, võla- ja juurdepääsuõigust ning töökogemusest tulenevalt oli tal võimalik tuua palju näiteid. Saime esitada küsimusi, arutada hüpoteetilisi olukordi ning küsida juhendajalt nõu, lähtuvalt õigusest või seadusest. Samuti tutvusime omandi puutumatus ja võlasuhetega. Kuna kursuse käigus oli plaanis käia ka kohtumajas avalikku istungit vaatamas, tutvustas Karin Antsov meile käitumisnorme kohtus ning kohtuniku ja advokaadi eetikakoodeksit. Päeva lõpetuseks arutasime mitmete kohtulahendite üle. Vahel olime kohtuotsusega päri, kuid paljudel juhtudel ei tundunud kohtuotsus üldse õiglane.

Haldusõiguse ja halduskohtumenetlusega tutvusime kolmandal päeval. Rääkisime karistusõigusest ja kriminaalmenetlusest, mis tekitasid palju emotsioone ja mille tulemusel tekkis ka palju arutelusid. Õppisime vahet tegema väär- ja kuriteol ning saime teada nende eest määratavatest võimalikest karistustest. K. Antsov tõi näited kohtulahenditest, kus süüaluse käitumine on põhjastanud inimes(t)e hukkamise, näiteks liiklusõnnetused. Nende puhulgi tekkis erinevaid arvamusi ja elavat arutelu.

Neljapäeval oli käes kauaoodatud aeg, kui saime Võru kohtumajja kohtuistungit vaatama-kuulama minna. Paljude õpilaste jaoks oli see esimene kord kohtusaalis, kuid mitte minu jaoks. Tegemist oli tsiviilasjaga, mis tihtipeale on sisukam ja huvitavam kui haldusasi. Samuti oli teada, et kohtus annavad tunnistajad tunnistusi, mis tegi kohtuistungit veel põnevamaks. Laskumata kohtumenetluse detailidesse, saan kokkuvõtteks öelda, et vaidlus iseenesest oli suhteliselt asjatu ja kulukas mõlemale osapoolle, aga väga põnev oli kogu protsessi kõrvalt jälgida. Kohtuistung kestis tsiviilkohtu kohta lühikest aega ja meil oli veel võimalus rääkida hageja esindajaga tema töö eripäradest. Tänu juhendaja varasemale kokkuleppele saime kohtuda maakohtu kohtuniku Karina Kukkesega, kes rääkis lähemalt antud juhtumist, oma tööst ja selle eripäradest. Kohtus oli huvitav ja kohtunik väga sõbralik ja humoorikas.

Viimasel päeval ehk reedel arutlesime neljapäevase kohtuistungit teemadel, kritiseerisime mõningaid aspekte kohtuprotsessis ning tõime argumente kummagi osapoolt ja vastu. Reedeks pidime ka valima artikli, milles käsitletakse mõnd juhtumit, mis on seotud õigusliku probleemiga, ning seda klassi ees esitama ja väljendama oma arvamust antud juhtumi kohta. Iga õpilane oli valinud erineva juhtumi, neid jagus rahapesust kuni pommiga mõrvakatseni. Oli huvitav kuulda erinevaid lugusid ning kursuslaste arvamust lugude kohta. Artiklit tutvustades said õpilased nädalaga omandatud teadmisi kasutada, seega polnud ülesanne keeruline, vaid pigem väga kohane ja huvitav viis lõpetada valikkursus.

Olen väga rahul valitud kursusega, sain hea ülevaate õigussüsteemist ja kindla veendumuse, et soovin selle teemaga ka edaspidi tegeleda. Karin Antsov sobib väga hästi antud kursuse läbiviijaks tänu oma teadmistele ja

töökogemusele, mis võimaldab tuua näiteid päriselust ja annab õpilastele laiema vaate antud teemast. Valikkursus „Eesti õigussüsteemist läbi praktiliste näidete“ sobib kõigile õpilastele, kuna see ei eelda varasemaid teadmisi ja on huvitav ja põnev ka neile, kellel ei ole plaani jätkata õpinguid õigusteaduskonnas.

CELINE SOOL, 11R

II perioodi valikainete nädalal sain proovida postiakrobaatikat kursusel „Sissejuhatus postiakrobaatikasse“ meie kooli vene keele õpetaja ja postiakrobaatika treeneri Oksana Aasa ning postistuudio EgoImpulss treeneri Aveli Ladva juhendamisel. Tunnid toimusid postistuudio EgoImpulss saalis.

Esimesel päeval saime kokku koolimajas, kus meile tutvustati veidi postitantsu olemust ja näidati videoid, et saaksime aimu sellest, millega hiljem tegelema hakkame. Päeva teises pooles suundusime stuudiosse, kus alustasime erinevate võtete ja trikkide harjutamisega. Teisel päeval tegime treener Oksana juhendamisel jõutrenni. Pärast seda õppisime ka õpetaja Aveli loodud Exotic postikava. Päeva lõpetasime mõnusa venitusega. Kolmandal päeval tegime iseseisvat tööd kodus, mis kujutas endast muusika ja sammude valimist, et saaksime kõik kas paarilisega või individuaalselt luua omaloomingulise postikava, mida reedel esitada. Samuti andsid juhendajad meile koduse ülesande, milleks oli kahe postitantsu võistlusvideo vaatamine ja nende hinnangu andmine - jälgisime tehnikat, näiteks kas võistlejatel olid varbad sirutatud, ning kava jõukohasust. Neljandal päeval kinnistasime teisel päeval õpitud kava ning esitasime seda üksteisele. Samuti saime sellel päeval enda loodud koreograafiat postil harjutada ning juhendaja Oksanalt ka

näpunäiteid oma kava edasiseks arendamiseks ja parendamiseks.

Exotic kava harjutamine. Foto: Celine Sool

Viiendat ehk viimast valikaine päeva alustasime stuudiosse jõudes oma kava läbi tegemisega ning samuti lihvisime ka juhendaja Aveli koostatud Exotic kava. Lõpuks oli käes aeg oma oskusi ka teistele näidata, pealtvaatajateks olid pereliikmed ja mõni meie kooli töötaja. Enne kavade esitamist tegime ühiselt soojendusharjutusi ning pärast kavade esitust ka ühise venituse. Valikainete nädala lõpetasime tagasiside andmisega oma juhendajatele ja saime kuulda ka nende kommentaare meie loodud kavadele. Mina jäin oma valikuga väga rahule ning soovitan seda kõigile, kes on huvitatud proovima midagi täiesti uut ja põnevat.

LIIS-LOREEN SEPP, 11H

Ka minu valik langes **postiakrobaatika kursusele**, sest olen varasemalt alaga juba tutvunud ning huvi selle vastu säilis ka pärast esimest korda. See valikaine on õpilaste seas juba palju populaarsust kogunud ning seetõttu ka koolis

laialdaselt kiidetud. Mis selles siis nii võluv on? Valikaine eesmärkideks on tutvustada uut võimalust oma füüsilise ja vaimse tervise parandamiseks, arendada kehalist aktiivsust ja võimekust ning omandada uusi teadmisi postiakrobaatika maailmast. Postiakrobaatikas on kombineeritud nii tants kui ka jõud ning tegemist pole üldse nii lihtsa alaga, kui pealtnäha paista võib. Selle ala võlu on mitmekülgsus, sest saab kasutada kogu oma keha ja peaaegu kõiki lihaseid. Sissejuhatavas teooriatunnis tutvusime rühmades postiakrobaatika eri liikidega, mida meie üllatuseks on erinevaid, ning jagasime oma ootuseid ja ka hirme seoses ees ootava nädalaga. Treener Oksana Aasa jagas oma isikliku teekonda postitantsuni, mis innustas proovima, ning treener Aveli põhjalik loeng andis ülevaate venituste olulisusest ja lihasgruppidest. Postiakrobaatika A ja O on erinevad haarded ja akrobaatilised elemendid - need kõik on vajalikud, et täita kursuse ühte väljundit, milleks on iseseisvalt tantsukava koostamine ning selle esitamine.

Treenerid hoolitsesid selle eest, et treeningpäevad oleks terviklikud ja mitmekülgsed: need koosnesid soojendusest, postitantsu elementide õppimisest ja nende kordamisest, vahel jõutreeningust. Päevad lõpetasime venitades või rullides, et lihaseid lõdvestada. Nädala jooksul õpetati meile ka üks tantsuline ja naiselik kava, mida saime koos esitada.

Muidugi ei olnud kõik nii ilus, nagu esmapilgul võib paista. Postitantsus on väga oluline posti ja naha kokkupuude. Treeninguga äsja liitunud on nahk veel õrn ning vajab harjumist. Mida päev edasi, seda sinisemate jalgadega, kuid siiski õhinal nägudega, tüdrukud trenni tulid. Et keha saaks taastuda, tegelesime kolmapäeval tantsijate kavade analüüsimisega.

Valikaine viimasel päeval oli aeg näidata oma töö vilju. Soovitan seda aktiivset ja ägedat valikainet kõigile, sest tegemist on omanäolise ja põneva alaga, mis kindlasti parandab nii füüsilist vormi kui ka meeleolu. Julgege erineda!

Kavade esitamine publikule (Kuvatõmmis Aveli Ladva videost)

LAURA-KENDRE KÖLLAMÄGI, 11L

II perioodi valikaineiks valisin ma „Esmabi“, kuna olen huvitatud meditsiinist ning samuti on esmaabialased teadmised igati kasulikud. Meid juhendas Lemmo Jonuks. Valikaine kolmest päevast kaks olime koolimajas ning kolmanda Võru Päästeametis. Esimeses tunnis õppisime, kuidas ning millal abi kutsuda. Saime teada, milliseid erinevaid verejooksusid on olemas ning millised on kõige eluohtlikumad. Kursuse jooksul nägime ka vigastatud inimestest pilte, mis olid päris õõvastavad, aga samas kasulikud ja õpetlikud, sest saime ettekujutuse, millised erinevad verejooksud päriselt välja näevad. Saime teada, mida teha, kui midagi sarnast päriselt juhtub. Veel saime harjutada südamemassaaži tegemist, mis pealtnäha tundus lihtsam, kui see tegelikult oli. Igaüks pidi tegema

südamemassaaži umbes viis minutit, mis muidu ei tundus üldse pikk aeg, aga massaaži tehes tundus see üüratult pikk ning oli väga väsitav. Õppisime ka žguti peale panemist ja harjutasime rõhksideme tegemist. Teine päev algas samuti teooriaga. Rääkisime kuuma- ja külmakahjustustest, uppumisest, lämbumisest, elektritraumadest ning erinevate kehapiirkondade vigastustest. Peale teooria läbimist tegime testi, et oma teadmisi kontrollida ning kinnistada. Lõpuks lahendasime ka praktilisi situatsiooniülesandeid, mis olid väga põnevad, sest saime mängida nii vigastatud kui abistajaid. Esimese situatsioonina oli kahel tüdrukul raske verejooks, mille poisid pidid kinni suruma, see situatsioon oli kerge ning poisid said sellega hakkama. Teiseks oli olukord, kus vigastatud oli mitu haava, üks oli jala peal ja üks oli „peidetud“ pusa alla ning seda polnud näha. Sellest näitest õppisime, et kui abivajajal on paksud riided seljas, siis peaks igaks juhuks need üles tõstma või ära võtma, et olla kindel, et inimesel pole nende varjus ohtlikke vigastusi. Kolmanda situatsiooni ajal olime viiekesi põrandal hunnikus ning poisid pidid meid ükshaaval „põlevast klassist“ välja tirima. Olnud ise n-ö vigastatu, oli see päris naljakas ja lõbus, kuid päriselt ei tahaks küll sellisesse olukorda sattuda. Kolmandal päeval toimus õpe Võru Päästeametis. Seal räägiti meile suitsuanduritest ning sellest, kuidas neid kontrollida. Saime ka ise paljusid suitsuandureid kontrollida. Peale seda läksime õue, et tegeleda tule kustutamisega nii tulekustutusteki kui pulbertulekustuti abil. See oli väga äge, sest ma polnud kunagi varem midagi taolist veel pidanud tegema (muidugi õnneks). Tulekustutustekki kasutada oli tegelikult minu jaoks päris hirmus, kuna oli oht, et bensiin, mis põlema pandi, võib plahvatada, kuid õnneks seda ei juhtunud. Pulverkustutiga oli tule kustutamine lihtsam ja põnevam, kui ma arvasin.

Fotod: Laura-Kendre Köllamägi

KARL REHE, 11L

Valikainete nädalal osalesin kursusel „Nädal Päästeametis“. Kursust juhendas Lõuna päästkeskuse ennetusbüroo ennetuspartner Kaisa Niilo. Selle nädala jooksul saime põhjaliku ülevaate Päästeameti tegevusest ning õppisime palju kasulikku tule- ja veeohutuse kohta.

Nädal algas Päästeameti struktuuri ja ajaloo tutvustusega. Meile räägiti, kuidas Päästeamet on aastate jooksul arenenud ning millised on selle peamised ülesanded. Tutvusime ka ameti kodulehega, kust leiab rohkelt kasulikku infot ohutuse ja ennetuse kohta. Üks minu kursuse lemmikosi oli päästeautode ja -varustuse tutvustus, mida viisid läbi sellel päeval valves olnud päästjad. Eriti huvitav oli ise proovida tulekustuti ja tuleteki kasutamist. Meile selgitati, kuidas tulekahju korral õigesti tegutseda ja milliseid vahendeid kasutada. Samuti õppisime suitsuandurite tähtsust ning kuidas need võivad elusid päästa. Informatiivne oli ka veeohutuse teemaline õppetund. Proovisime selga pääste- ja ohutusveste ning õppisime päästerõnga viskamist. Oli üllatav, kui palju erinevaid veste on olemas ja kui oluline on valida vastavalt vajadusele just see õige vest. Nädala jooksul tutvusime ka elanikkonnakaitse põhitõdedega. Pakkisime evakuaatsioonikoti ja arutasime, mida see peaks sisaldama. Meile räägiti, kuidas kriisilukorras käituda ja mida kodus varuks hoida. Koos kutseliste päästjatega saime osaleda suitsusukeldumise harjutusel, kasutasime infrapuna-kaamerat, saime lahti visata tuletorjevoolikuid ning selga proovida tulekindlat vormi ja maski koos hapnikuballooniga. Ühel õppepäeval külastasime Tartu Lõuna päästkeskust ja Häirekeskust. Seal kohtusime Tagne Tähega, kes on Lõuna päästkeskuse juht. Tema tutvustas meile lähemalt Lõuna päästkeskuse struktuuri ja igapäevaelu.

Kogu nädala jooksul oli võimalik veenduda, kui pühendunud ja professionaalsed on päästjad, kes on alati valmis päästma meie elu. Sain palju uusi teadmisi ja oskusi, mis on kindlasti kasulikud edasises elus.

Fotod: Karl Rehe

KERT LESTBERG, 11H

Valikaine „Vaimse tervise impro“ ühendab vaimse tervise ning improteatri mängud ja harjutused, seda juhendas Minni Aia-Utsal.

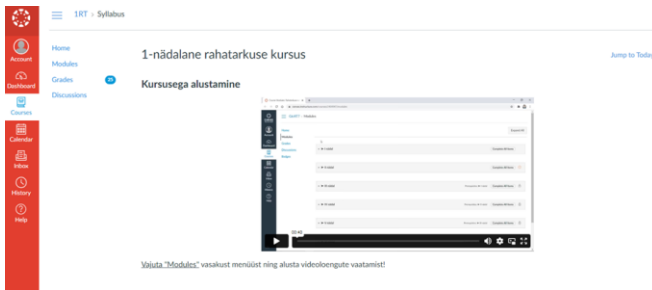
Kursuse alguses panid õpilased paika oma eesmärgid, mida nad soovisid kursuse jooksul saavutada, et saada teadlikumaks vaimse tervise osas ning arendada seda kursuse vältel ja ka tulevikus. Juhendaja tutvustas vaimse tervise riske, vitamiine, esmaabi; selgitas, milline on seos vaimse tervise ja impro vahel, kuidas improharjutused võivad toimida kui ravimid lavahirmu ja ärevuse vastu. Järgnevad päevad olid sisustatud impromängudega, mis soodustasid kiiret meeskonna arengut. Nende mängude abil muutus grupp võõraid inimesi kiiresti pingevabaks ja õhkkond väga mugavaks, justkui oleks kokku sattunud inimesed, kes teavad teineteist juba aastaid. Mängud arendasid oskust panna tähele ennast ja teisi, luua seoseid ja kasutada fantaasiat ning välja mõelda uusi ideid. Lisaks mängimisele jagas juhendaja õpilastele teavet improteatri ajaloost. Kursus lõppes õpilaste kokkuvõtetega möödunud nädalast, mille põhjal oli näha, mis suunas ja millise sammu on nad oma vaimse tervise osas edasi astunud. Kursus oli väga tore ja sellel osalenud inimesed veel toredamad. Arvan, et „Vaimse tervise impro“ on suurepärase kursus, mida võiks igal juhul kogeda.

Foto: Kert Lestberg

STEN IVASTE, 11R

Osalesin valikkursusel „**Rahatarkus**“, mida viisid läbi Hanna Laius, Mart Vainu ja Kristofer Vähi. Selle kursuse eesmärk oli anda teadmisi säästmaks tulevikus tuhandeid tunde ja eurosid. Tegemist oli e-kursusega, see toimus veebikeskkonnas Canvas (<https://www.instructure.com>)

Veebikeskkonna Canvas kodulehekülj (Kuvatõmmis: Sten Ivaste)

Alustuseks seadsime endale eesmärgid: pikaajalised, keskmise pikkusega ja lühiajalised. Eesmärgid pidid seonduma teatud kindla teemaga, nagu isiklik elu, pere või töö ja kool. Eesmärkide märkimiseks kasutasime SMART-süsteemi. See võimaldas sõnastada selgeid, saavutatavaid

ning suunatud sooviga tulemusi viies kategoorias: S ehk spetsiifiline, M ehk mõõdetav, A ehk ajaline, R ehk realistlik ning T ehk tegevuslik. Spetsiifiline eesmärk peaks olema konkreetne ning täpselt määratletud, mille poole püüelda. Eesmärk peaks olema mõõdetav, et oleks võimalik progressi jälgida ning teha vajadusel selles muudatusi. Ajaliselt peaks eesmärk olema seatud kindlale ajavahemikule. Eesmärgi realistlik mõõde tähendab, et eesmärk peaks olema teostatav ehk vastama olemasolevatele ressurssidele ning võimalustele. Tegevuslik mõõde hõlmab eesmärgi saavutamiseks vajalikke konkreetseid tegevusi.

Teisel päeval saime teadmisi raha säästmise, kulutamise ning kasvatamise kohta. Mõistsin, et on olemas selline mõiste nagu alternatiivkulu ehk kui kulutada raha millelegi, siis jääb miskit muud saamata. Näiteks, kui osta endale riideid, siis jääb Ameerikasse reisimata. Kuid selleks, et saada mõlemat, on ka teisi viise. Selleks saab panna igal kuul raha kõrvale, aga see ei tähenda säästmist, vaid millegi jaoks kogumist. Saime rohkem teada ka liitintressi kohta, mis lühidalt tähendab seda, et raha hakkab ennast n-ö ise kasvatama nagu näiteks istutatud õunapuugi, mida peame vaid kastma. Olemas on ka liitintressi kalkulaator: <https://www.thecalculatorsite.com/finance/calculators/daily-compound-interest.php>

Õppisime lisaks ka laenude, laenuterminite kohta ning saime teada, millised laenud on n-ö head, millised halvad. Head laenud on laenajale kasulikud, näiteks kui võetakse laenu korteri või traktori jaoks. Kuna suuremat summat oleks väga raske koguda, tuleb mängu laenu võtmine. Kui pangale on laen tagastatud, ollakse kinnisvara omanik või laenusummaga ostetud traktori abil juba tööga teeninud ja ehk plussigi jäänud. Halb laen on selline, mis ei too tulu ja mis kohe ära kulutatakse. Enamasti kasutavad halba laenu

inimesed, kes elavad palgapäevast järgmiseni. Kui teenida näiteks 1200 eurot ning kulutada umbes 1180 eurot, ei jää raha alles, et lubada endale luksustooted: nutitelefoni, uhket telerit. Teine variant võib olla ootamatud väljaminekud: kodus lõhkeb veetoru, autopidurid ütlevad üles või telefon kukub maha. Siis tuleb laenu selleks kasutada, et remontida või midagi osta. Paraku tuleb selleks alati rohkem kulutada, kuna halbade laenude intress on kõrge.

Mart Vainu õpetamas laenude kohta (Kuvatõmmis: Sten Ivaste)

Kolmandal päeval saime lisateadmisi kinnisvara ostmise ning üürimise kohta, arutlesime, kas oleks mõistlik kinnisvara osta või pigem üürida. Esimene põhjus, miks inimesed endale kinnisvara ostavad, on see, et nad ei pea maksma üüri. Üüri makstes see raha piltlikult kaob, aga kui osta korter pangalaenuga, siis makstakse pangalaenu, mille tasudes ollakse korteri omanik. Teiseks põhjuseks, miks soetada kinnisvara, võib olla ka see, et kinnisvara hinnad tõusevad, kuna inimeste sissetulek suureneb. Kinnisvara hinnakasv on keskmiselt 3-5% aastas.

Neljandal päeval saime juurde teadmisi investeerimise kohta - miks investeeritakse ning mis on finantsvabadus. Investeerimine on sisuliselt raha paigutamine väärtust loovatesse varadesse, mis saaksid meie vara väärtust pikaajaliselt kasvatada. Kuna on olemas inflatsioon ehk raha väärtuse langus, siis sularaha säästmise ja lihtsalt

hoimise korral selle väärtus väheneb. Finantsvabaduseks nimetatakse seda, kui investeringutest laekuv summa on suurem kui igakuised kulutused. Inimestele meeldib finantsvabadus, kuna sel juhul saab raha teenida passiivselt, isegi siis, kui ei tööta, näiteks ujumas olles või perega aega veetes. Finantsvabadus annab võimaluse elu rohkem nautida.

Viimasel päeval õppisime investeerimisstrateegiate ning aktsiaportfelli loomise kohta. Õige portfelli ülesehitus on eduka investeerimise alus. Kõige parem on investeerida enda raha aktsiatesse, kuid mitte ainult ühte kohta, sest seda on väga lihtne seal ka kaotada. Mõistlik oleks investeerida ka kinnisvarasse, üürides seda välja, aga ka mõnda kinnisvarafondi. Kõige väiksema riskiga võimalus on investeerida kulda. Portfelli loomisel on palju variante, kuhu investeerida, kuid kõikide võimaluste puhul tuleb mõista ka kaasnevaid riske. Investeerimisplaan näeb väga sarnane välja SMART-süsteemiga, see koosneb kuuest elemendist: eesmärgist, meetodist, instrumendist, kogusest/riskist, sisenemisest, väljumisest. Eesmärk on üldine idee, mis portfell võiks sinu heaks teha. Meetod on viis eesmärgini jõuda. Instrumendid, millesse me investeerime, on aktsiad, kinnisvara, võlakirjad, ühisrahastus, idufirmad, krüptovaluuta, kuld. Kogus/risk tähendab seda, kui palju me investeerime, näiteks järgmise kuu sissetulekust 10%. Sisenemine näitab, et iga kuu esimesel päeval ostan ühe valitud instrumendi. Väljumisstrateegia näitab, millal väljutakse ja kas kahjumiga või kasumiga.

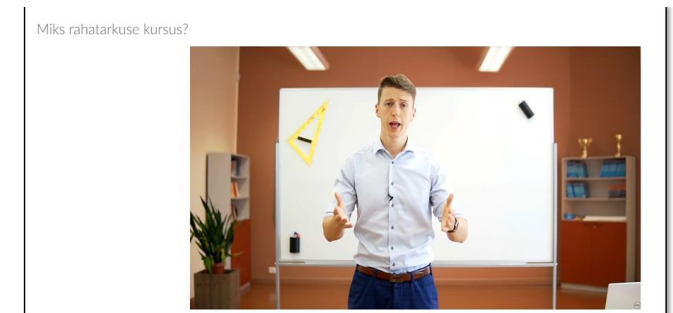
MARTA KIVILO, 11H

Kursuse „Rahatarkus“ valik oli tingitud soovist saada teadlikumaks rahaasjadest ning vältida tulevikus võimalikke rahalisi probleeme. Kursus algas õppeplatvormi

tutvustamise ja oma eesmärkide püstitamise. Eesmärkide seadmine aitas mul jälgida, mille nimel ma raha kogun ja kui palju peaks säästma ning kõrvale panema, et oma sihtideni jõuda. Lisaks räägiti nii tuludest kui ka kuludest. Kõige tähtsamaks osutus teadmine, et igakuised tulud peavad ületama kulud. Töö praktilises osas panin kirja enda eelneva kuu kulutused ja finantsseisundi, lõin oma hädaabifondi ning koostasin oma iseseisva elu eelarve. Järgmisel päeval õppisin, kuidas raha säästa, kasvatada ja mõistlikult kulutada. Sain teada, milline on hea ja halb laen ning laenuvõtmisega kaasnevatest riskidest. Jagati säästmise nippe. Lõin ka oma kogumisfondi, kuhu igal kuul hakkas raha panema. Kolmanda päeva üheks teemaks oli kinnisvara ostmine ja üürimine. Sai võrreldud korteri ostmise ja üürimisega kaasnevaid tulusid ja kulusid. Selle tulemusena leidsin, et korteri ost on tihtipeale säästlikum kui rentimine. Küll aga pole see alati nii, sest tuleb arvestada enda rahalist olukorda ja võimalusi. Teise teemana räägiti inimkapitalist ning erinevatest viisidest, kuidas seda tõsta, et tulevikus rohkem palka teenida. Näidati ka kooli kõrvalt lisaraha teenimise võimalusi. Kursusel räägiti veel investeerimisest ja sellega kaasnevatest riskidest. Kuigi riske tuleb silmas pidada, on investeerimine igati kasulik, sest see kasvatab varasid ja hoiab raha väärtust muutuvast majanduslikust maailmast. Selle käigus tutvustati erinevaid variante, kuhu investeerida, ning toodi välja iga investeerimisvõimaluse plussid ja miinused. Viimasel päeval panin saadud teadmiste põhjal kirja enda investeerimise eesmärgid ja lõin oma portfelli. Portfelli sisu sõltub investeerimisportfelli tüübist: kasvuportfell, mõõdukas või konservatiivne. Minule sobis kõige rohkem konservatiivne portfell, sest eelistan madalamat riski. Peale kohustuslike teemade läbimist oli võimalik läbida ka erinevaid valikteemasid,

näiteks maksud, krüptovaluuta, ühisrahastus, idufirmad ja lepingud.

Tegin „Rahatarkuse“ kursuse valikul kindlasti õige otsuse. Koolitajad olid oma ala spetsialistid. Pärast kursuse läbimist tunnen ennast oma rahaasjadest kindlamalt ja tean, kuidas oma rahaga toime tulla nii, et tulevikus võlgade küüsis ei kannataks. Soovitan kursust neile, kes tahavad, et nende tulevik oleks rahaga ümberkäimisel kindlam. Teema on aktuaalne ka neile, kes huvituvad investeerimisest, aga pole päris kindlad, kust alustada.

Mart Vainu (Kuvatõmmis: Marta Kivilo)

BIRJO PIIR, 11H

Valisin II perioodi valikaineks „**Ettevõtlusõpetuse**“, kuna see köitis mind kõige enam. Kursuse maht oli 21 tundi ja kursuse läbiviija Kaia Tamm. Neli päeva õppisime klassis ja viiendal päeval oli ette antud iseseisev töö.

Esimesel päeval tutvusime põgusalt kursuse sisuga, ettevõtte jagunemisega suuruse põhjal ja analüüsisime ettevõtjale vajalikke omadusi. Mulle väga meeldis, et saime hästi palju materjale paberil, mida koguda kas enda vihiku vahele või mappi. Kindlasti hoian neid alles juhaks, kui tulevikus peaks vaja minema. Teisel päeval tuli meile külla ettevõtja Kuldar Leis, endine Hoiupanga regiooni juht, Ösel

Foodsi ja Premia Foods endine juht, Eesti esimese sertifitseeritud passiivmaja rajaja ning tuntud kui ligi kümne ettevõtte üks omanikke. Tema jutt oli väga kaasahaarav, ta rääkis eelkõige tehtud vigadest ja sellest, mida ja kuidas oleks saanud paremini teha. Leisi sõnul pole tema puhul tegu ettevõtjaga, kes suudaks ühte ja sama ettevõtet terve elu juhtida, seepärast on ta osalenud paljude firmade käima lükkamises ja töös. Pärast seda tutvusime rohkem väikeettevõtetega ja tegime plakati, mille teema saime loosiga. Kolmandal päeval võtsime käsile ettevõtte õiguslikud vormid ja alustasime enda ettevõtte idee genereerimisega.

Foto: Pirjo Piiri erakogu

Neljandal päeval lõpetasime töö oma toote idee kallal ja esitlesime seda - tulemuseks oli väga palju huvitavaid tooteid, aga ka mobiilirakendusi. Minu jaoks oligi kõige põnevam just üks mobiilirakendus, mis on mõeldud üliõpilastele õppimise tõhustamiseks. Selliseid rakendusi on olemas juba põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele, aga tudengitele veel mitte. Kui keegi kunagi teeks selle ära, oleks see kindlasti suur hitt. Viiel päeval oli meil e-õppe

päev. Saime ülesande kirjutada, millised meie oleksime ettevõtjana, ja täitsime töölehe OÜ-de kohta.

Olen valitud kursusega väga rahul, sain palju uusi ja vajalikke teadmisi ettevõtluse kohta.

Foto: Pirjo Piiri erakogu

HELENA TÄHT, 11H

Valikaine „Kunsti-elu Võru linnas“ toimus Liiva-ATEs ning oli väga põnev, sest tegime iga päev midagi oma kätega. Tehtud asjad saime endale.

Esimesel päeval tegeles meiega Janika Solmann, kes on mitu aastat Liiva-ATEs töötanud ning juhendab seal erinevaid töötube. Solmann õpetas meile, kuidas teha taimetrükki riidest kotile. Ta selgitas, kuidas saadakse erinevaid värve riidele ning näitas enda tehtud töid. Meile anti ühevärviline riidest kott ning me võisime selle ise disainida, kasutades seeni, lehti, putukaid jne. Kotid kuluvad ikka ära ning tulemuski oli väga ilus. Teisel päeval õpetas Eleriin Seim kursustele nahakunsti. Helkuri valmistamiseks otsisime internetist inspiratsiooni ning Seimi õpetuste järgi õmblesime selle valmis. Teiseks esemeks tegime nahast käepaela. Kolmapäeval oli plaanis galeriide tuur koos Jana Huulega. Käisime Vana-Võromaa

Kultuurikojas ning kultuurimaja Kannel galeriis. Analüüsisime pilte ning valisime oma lemmiku. Päeva teisel pool õpetas Janika Solmann, kuidas teha märkmikku. Neljapäeval tegime puutööd koos Marko Solmanniga. Alguses näitas ta enda tehtud töid ning rääkis, miks inimesed vanasti just nii kausse, topse ja muid tarbeesemeid valmistasid. Hiljem pidime puutükist saagima meelepärase pikkusega jupi, selle seest tühjaks uuristama ning põhja alla löikama. See oli küll nädala kõige raskem päev, kuid arvan, et tuleb kasuks, kui teame, kuidas nuga kasutada ja kui palju vaeva vanasti nähti, et teha väikest topsti. Reedel sidusime koos Ene Paluga makrameed. Valisime sobivat värvi lõnga ning valmistasime rippuva lillepotihoidja.

Kursus oli huvitav ning soovitan seda kõigile, kes tahavad midagi oma kätega valmis teha ja erinevaid tehnikaid proovida. Mulle meeldis teha märkmikku, mis on ka väga praktiline, ning makrameed, mis on juba kodus rakendust leidnud.

Fotod: Helena Täht

VÕRU KURSUS

Esmaspäeval, 27.05 alustati VG-s täiesti uut paikkondlikku identiteeti mõtestavat kursust „Mina, minu juured ja Võrumaa“, mis on mõeldud G1 õpilastele ning toimub õppeaasta viimasel valikainenädalal. Kursus valmis koostöös Võrumaa Arenduskeskusega.

Nädala jooksul mõtestati koos noortega oma suhet Võrumaa, sh Setomaaga, uuriti, mis on kohalik identiteet ehk hindatidmine ja milliseid kihte sel olla võib. Küsiti selle järele, milliste väljakutsetega silmitsi seistakse, orienteerudes erinevate väärtusilmade vahel. Kuidas hoida

paikkondlikku identiteeti? Kuidas vääridada Võrumaad praegusele noorele? Kursusesse panustas hulgaliselt kohalike juurtega inimesi, kes jagasid oma lugu, viisid läbi töötube ning linnaretki, lubasid piiluda oma ettevõtete tagatubadesse.

1. PÄEV (27.05.2024) – „Minu Võrumaa ja mina selle sees“

Kursuse esimese päeva sisustasid vähem ja rohkem tuntud inimesed, kes üht või teist viisi seotud Võru- või Setomaaga.

Ülevaatlikult avas teemat võroke **Triinu Laan**, lastekirjanik ja kultuurikorraldaja, kes tegeleb ka võrokeelsete raamatute tõlkimise ja toimetamisega ning võro keelt ning kultuuri tutvustavate ja populariseerivate ürituste, nt Uma Pido korraldamisega. Ta mõtiskles võrukeseks olemise ja identiteedi, murdekeele oskamise ja elujulisuse teemadel, puudutas Võrumaale iseloomulikke, nagu suitsusaun, sõirategu või vikatiga niitmine.

Oma juurtest ja loo muusikuks kujunemisest rääkis pianist **Johan Randvere**. Muusikute peres üles kasvanuna teadis ta juba lapsena, et soovib samuti saada muusikuks, kuigi huvi ja tähelepanu jagus ka võrkpalliharrastusele. Kutse pärast 6. klassi Tallinnasse muusikakeskkooli õppima tulla otsustas edasise. Randvere rõhutas noortele oskust märgata elus erinevaid võimalusi ja kaaluda alternatiive ning ei teinud saladust ka sellest, et kuhugi jõudmiseks ja millegi saavutamiseks tuleb vaeva näha, olla sihikindel ja järjepidev. Oluliseks pidas ta elus ka kindlat seljatagust, milleks temal on olnud pere ja turvaline lapsepõlv vanavanaisa ehitatud majas Võrus. J. Randvere esitas kuulajatele Artur Lemba klaveripala „Eesti fantaasiad“ ning võrtsitas oma esinemist lustakate lugudega esinemistelt.

Tunnustatud filmirežissöör **Anna Hints** kõneles sellest, kuidas juurtest ammutada jõudu ning juurte pealt luua, mis on loomise vägi ja kuidas jõuda iseenda väeni. Ajakirjanik **Mirjam Möttus** rääkis sellest, et ka ühest „suvalisest maakast“, keda kutsuti Jukuks, võib saada edukas ja oma eluga rahul olev inimene, keegi - tema puhul tänaseks nimekas ajakirjanik, kel muu hulgas teles ka oma autorisaade. Iseäranis rõhutas ta asjaolu, milliseks trumbiks võib kujuneda oma kultuuriruumi väärtustamine ja selle oskuslik rakendamine enda igapäevaellu. Ta jagas noortega oma elu kolme karmi õppetundi edasilikumiseks ja pani neile südamele, et vaatamata eettulevatele raskustele ja takistustele on just nemad oma edasise elu loojad ja kujundajad. See eeldab aga enese paremat tundma õppimist, oma oskuste, hirmude, tugevuste ja nõrkuste väljaselgitamist. Tallinnast Setomaale kolida otsustanud muusik **Lenna Kuurmaa** ja näitleja **Lauri Mäesepp** jagasid oma õppetunde ja õnnestumisi ettevõtjatena, rääkisid, kuidas kulges nende rännak ideest luua Setomaale kogukonda ühendav ja uusi võimalusi loov keskus Ilmaveere külustuskeskuse valmimiseni.

Päeva teemat avas **Hipp Saar**, kes kõneles sellest, millist rolli on tema elus mänginud võru keel, pärimus ja kombestik ning kuidas nende teadvustamine on aidanud kujundada haridusteed, huvialasid ning pakkunud ka töötusi. Hipp seisab selle eest, et pärimus, keel ja kultuur leiaks endale koha ka tänapäeva maailmas ning ei vajuks unustuste hõlma, küll aga on ta valmis seda ümber seadma uutesse vormidesse. Inspiratsiooniesinejana jagas nii oma lugu kui loomingut rahvusvaheliselt tuntud muusik **Mari Kalkun**, kes kirjeldas haaravalt, kuidas väike Võrumaa suurest maailmast vaadatuna tundub. Päeva teises pooles oli igal õpilasel võimalik valida endale kaks töötuba. Tehti läbi võru keele ABC kiirkursus (**Merili Ermel**), tutvuti saunapärimusega ja kogeti „kuivsauna“ rännakut (**Laura Lee**), lauldi Uma Pido laule (**Silja Otsar**) ja saadi teadlikumaks nende taustsüsteemist. Pandi proovile end teatriteemalise töötoa „Võrukas kui Šveitsi taskunuga“, õpiti lõõtspilli saatel tantsima Lõuna- ja Kagu-Eesti folkloorseid tantse (**Anne Tolk**), lauldi seto leelot ja Võrumaa regilaule, kuulati torupilli (**Meel Valk, Triin Rätsep, Mari Palolill, Lauri Õunapuu, Meelika Hainsoo**), tutvuti Võru kunstieluga (**Jana Huul**).

2. PÄEV (28.05.2024) – „Keel, kultuur, pärimus, pärand“

3. PÄEV (29.05.2024) – „Loodus, keskkond, sh linnaruum“

Päeva teemat avas Tartu Ülikooli bioloog **Tuul Sepp**, kes kõneles elupaikade kadumisest kui ühest tänapäeva maailma suurimast keskkonnaprobleemist. Selle pidurdamiseks tuleks looduslikke elupaiku kaitsta ja taastada kõikjal, kus selleks on võimalusi, sealhulgas linnades. Koos arutati, kuidas õpilased saaksid aidata kaasa kohaliku looduse kaitsele linnakeskkonnas ning mida annab linnaloodus tagasi noortele ja teistele linnas elavatele inimestele. Võru linnaarhitekt **Diana Vene**

tutvustas avaliku linnaruumi ja linnaplaneerimise olulisi aspekte, millised on olulised kvaliteedikriteeriumid, mis muudavad meie linnakeskkonna meeldivaks ja elamisväärseks. Uurisime, millises suunas meie linnaplaneerimine liigub ning kuidas me kõik saame oma häält ja mõtteid linna kujunemisse panustada. Pärast lõunat viidi noored temaatilistele linnaretkedele: linn, mis räägib lugusid (**Aire Kokk**), linnaloodus geograafi pilgu läbi (**Kaia Tamm**), linnaökoloogia (**Marika Karden-Raud**), Võru lemmikrajad (kirjanik **Triin Katariina Tammert**), Võru läbi aegade (**Anu Koop**), retk läbi Võru (arhitektuuri) ajaloo (**Helle Laanpere**).

4. PÄEV (30.05.2024) – „Ettevõtlus, turism, kogukond“

Noored said ülevaate kohalikust ettevõtlusest nii tänapäeval kui läbi ajaloo (prisma) (**Aavo Hummal**). **Vaido Siska** tutvustas Kaitseliidu Võrumaa maleva rolli kogukonna ettevalmistamisel erinevateks kriisideks Võru- ja Setomaal ning analüüsis Võrumaa ja Setomaa geograafilist asendit läbi malevapealiku pilgu. Rikka Ivvani talu perenaine **Sigre Andreson** rääkis elust ja ettevõtlik olemisest ühes väikeses Setomaa külas ning sellest, kuidas enda kirg ja hobi siduda millekski, millega endale maal elatist teenida ja enda elu huvitavaks teha. **Anželika Gomozova** jagas oma vanavanemate talu tagasikolamise lugu, pajatas raskustest ja rõõmudest, mis on kaasnenud selle arendamise ja edasiviimisega läbi ettevõtluse. Ta kõneles ka Lõuna-Eesti Turismiklastri arendamisest ja muutustest turismimaastikul. Pärastlõunal külastasid noored **Kagu-Eesti Innovatsioonikeskust KEIK**, ettevõtteid **Aluweld** ja **Fotograaf Annika Varusk** ning **Suhvli avastuskeskust**. Noortele tutvustati KEIKi tööstusala ja peagi startivat Kagu-Eesti Inkubaatori programmi. Üks grupp külastas pereettevõtet **OmaKing**. **Liis Tillmann** jagas OmaKinga ja TOKU lugu, andis ülevaate jalatsite valmistamise,

valmistamise ja kandmisega seotud keskkonnaprobleemidest ja kõneles, mida maailmas on selle muutmiseks ette võetud. Lisaks tutvustas ka, milliseid ringmajanduse ja jätkusuutliku ettevõtluse praktikaid ettevõtte kasutab. Oma tegemisi jagasid **Ulvi Mustmaa (ABZ reisid)** ja **Mart Timmi (Jaagumäe talu)**.

5. PÄEV (31.05.2024) – „Kokkuvõte ja tulevikuvision“

Kursuse viimasel päeval võeti nädal kokku ja vaadati tulevikku. Võrumaa Arenduskeskuse juht Tiit Toots kõneles, millised on Võru maakonna tugevused, väärtused

ning tuleviku arengusuunad (lähtuvalt maakonna arengustrateegiast 2035+). Üheskoos arutleti, kas noored näevad maakonnas samu tugevusi ja väärtusi ning kas tuleviku arengusuunad neid ka kõnetavad. Küsiti, kuhu on Võrumaa teel, missugune on selle tulevik. Kursus lõppes mentorgruppide väljasõitudega erinevatesse paikadesse Võrumaal.

SPORT

Võru Gümnaasiumi korvpalliturniir toimus 9., 11., 16. ja 18. jaanuaril Võru Kreutzwaldi Kooli võimlas. Mängud toimusid tavalises 4 vs. 4 formaadis, kus platsil tohib olla maksimaalselt kaks poissi, tüdrukuid võib alati rohkem olla. Sellel turniiril mängitakse klassikalist korvpalli.

VG korvpalliturniiri tulemused: I koht - 12R; II koht - 11L; III koht - 12H.

1. veebruaril 5. tunni ajal toimus takistusraja läbimise võistlus. Võistkonna suurus oli 10 liiget, igal õpilasel tuli sooritada kontrollpunktis oma ülesanded. Rajal sai näidata

üles aktiivsust, osavust ja nutikust, võistlus käis aja peale. Rada koosnes järgmistest punktidest:

1. Start anti garderoobide juurest. Võistleja pidi selga panema särgi, voltima lennuki, jooksma ruumi 027 ja andma särgi järgmisele võistlejale.
2. Järgmine võistleja ootas ruumis 027, kus pidi topsidesse viskama lauatenнисepalle. Seejärel tuli joosta trepist üles esimese korruse laudade/tahvli juurde.
3. Kolmandal võistlejal tuli lahendada laua juures eesti keele ülesanne ning joosta seejärel eesti keele klasside juurde.
4. Neljas võistleja pidi läbima kotis hüpates ümber tumbade slaalomi ning jooksma treppide juurde.
5. Viienda võistleja ülesanne oli läbida trepil talle öeldud keksusammud ning liikuda teisele korrusele.
6. Kuues võistleja pidi lahendama teisel korrusel matemaatikaülesande ning liikuma edasi keemiaklassi juurde.
7. Seitsmendas punktis toimus herneste korjamine ning võistlejal tuli anda särk edasi seal ootavale võistlejale.
8. Kaheksas võistleja pidi kõndima, õhupall lusikal, kuni teise korruse kraanikaussideni ning liikuma seejärel Mõisa koridori. Särk tuli anda esimesele „suusatajale“.
9. Selles punktis oli 2 inimest + 2 inimest eelmistest punktidest (soovitavalt esimestest), kes ootasid suuskadel ning „suusatasid“ koridori lõpuni.
10. Igast punktist, kus võistlejad särgi üle andsid, said võistlejad pusletüki ning lõpus tuli tervel meeskonnal pusle kokku panna.

Tulemused: I koht - 11R (3:46); II koht - 11H (5:06); III koht - G1B (5:27); IV koht - 11L (5:30); V koht - G1C (7:40); VI koht - G1A (8:50); VII koht - 12R (9:41).

NOOLEMÄNGU TURNIIR

HARDI-JOOSEP KONGO, 11L

12.-15. märtsil toimus Võru Gümnaasiumis esimest korda noolemängu turniir. Turniirile eelneval päeval leidis aset noolemängu tutvustav päev, mida juhtis Harlis Heliste. Seal selgitati selle vähetuntud spordiala reegleid ning jagati näpunäiteid, kuidas tabada märki täpsemalt. Mängimiseks oli püsti pandud ka kolm noolelauda, mille peal sai kätt proovida. Osavamad löid kaasa ka turniiril. Kaheksast klassist võistles 23 õpilast. Omadele kaasa elama ja niisama uudistama oli tulnud suur hulk publikut. Põnevad mängud leidsid aset vahetundidel, kuid niisama mängimiseks leiti aega ka pärast tunde. Kuna osalejaid oli palju, siis esikolmik selgitati välja alles koolinädala lõpuks. Pika ja pingelise võistluse lõpuks olid suutnud ennast poodiumile mängida kolm noormeest: Hardi-Joosep Kongo (11L), kes saavutas esimese koha, Trond Herman Meier (11R), kes saavutas teise koha, ja Harlis Heliste (11L), kes saavutas kolmanda koha. Tänu suurele huvile noolemängu vastu olid noolelauad mängimiseks üleval veel ka järgneva nädala alguses. Head võimalust käe treenimiseks kasutasid ära paljud ning vahetundides polnud hetki, kui noolelauad oleks kasutuseta olnud. Mõned suuremad asjaarmastajad veetsid ka tundide kestel toimuvad liikumispausid noolemängu seltsis. Edukas nooleturniir näitas, et see peaks toimuma ka järgmisel õppeaastal. Noolemängu turniiri korraldustiimi kuulusid Hardi-Joosep Kongo, Harlis Heliste, Karl Rehe, Aare Rätsepp ja MÕIS.

KOOLIKEVAD

17. aprilli hommikul liikus kooli poole hulk pisut tavatu väljanägemisega noori inimesi - kasvult justkui täiskasvanud, kuid välimuselt pigem algklasside juntsud: poisid lühikestes pükstes ja lõbusates särkides, tüdrukud kirevates seelikutes, põlvikutes, kaisuloomad, lemmiklelud kaenlas. Just niimoodi, päev enne viimast koolikella see kombeks ongi - meenutada aega, mil nad oma - nüüd

lõpusirgele jõudvat - 12 aasta pikkust kooliteed alustasid. Aga ka seda, millised nad enam mitte kunagi olla ei saa.

Selle eest, et päev ikka korralikult meelde jääks, hoolitsesid 11. klasside õpilased. Hommikust kogunemist aulas alustati traditsioonilise suksutantsuga, mida õpiti 10. klassis johannesepäeval ja mille sammud nüüd jälle meelde tuletati. Kuigi ka sel päeval toimusid ainetunnid, olid need abiturientide jaoks siiski pisut teistsugused - ikkagi viimased! Oli märgata nii elevust kui ka nukrust. Lusti ja koosolemise ning -tegemise rõõmu pakkusid 11ndike korraldatud mängud ja võistlused pikal vahetunnil ning pärast tunde. Orienteerumine koolimajas, „Kuldvillaku“ lahendamine, „sabade“ püüdmine - sai näidata nii osavust, kiirust, nutikust kui ka loovust. Klasside ühistööna valmisid klassijuhatajate portreed.

18. aprillil helises 12. klasside õpilaste jaoks viimane koolikell. Eelmisel päeval rahutult ringi rahmeldavatest tegelastest olid üleöö saanud tasakaalukad ja pisut mõtlikud noored, silme ees terendamas pöördeline hetk - kooliaja lõpp. Enne viimase koolikella aktust, mida seekord juhtisid Anete Kuuskla (11L) ja Rasmus Koort (11H), said abiturientid osa veel viimasest ainetunnist, mida andsid nende soovil õp Kaja Kenk (12H), õp Vesta Pille (12L) ja

õp Argo Käpa (12R). Aktusel tervitasid peatseid lõpetajaid 11. klasside õpilased: sõnalise pöördumisega esines Gregor Suleva (11H), ühises esituses kõlas popurrii „Ilus lõpp / Üle ilma“ (klaveril muusikaõpetaja Silja). 12ndikud üllatasid sedakorda uudse lähenemisega: nende meenutused kooliajast edastas video vahendusel tuntud näitleja ja laulja Marko Matvere. Õpetajaid ja koolitöötajaid peeti meeles tänukaardi ja ananassiga. Õppejuht Anneli Hindrikson jagas oma sõnavõtu noortega Sandra Sillamaa õnnelikuks saamise retsepti: „Tehke asju, mille pärast olete nõus kell viis hommikul ärkama, järgige oma südant, nautige protsessi ja nõudke endalt kogu aeg natuke rohkem. Soovige areneda ja ennast proovile panna ja teadke, loevad väikesed asjad.“

Ja siis heliseski VG 9. lennu õppuritele viimane koolikell. Ees ootasid eksamid.

KOOLIAASTA LÕPUAKTUS

Vanarahvas teab, et tibusid loetakse sügisel. Koolirahva jaoks on kokkuvõtete aeg hoopis kevadel. 7. juuni hommikul oligi lõpuks kätte jõudnud see aeg, kui kõik G1 ja 11. klasside õpilased, kes olid oma kooliaasta kohustused täitnud, kogunesid kooli siseõue, et saada kauaoodatud start suvepuhkuseks. Karmo Kurviits tunnustas ja tänas hästi ja väga hästi õppinuid; Võrumaa Arenguagentuuri tänukirja pälvisid olümpiaadidel edukalt esinenud õppurite juhendad. Tänušokolaadi said III perioodi tegijaid. Õpilaste lemmikõpetaja tunnustuse pälvis sel aastal kehalise kasvatusõpetaja Argo Käpa. Kooli aasta teo tiitel läks jagamisele, sest võrdset hääli said kooli segakoori osalemine rahvusvahelisel koorifestivalil Roomas ja kooli jõulupidu „Me armastame VG-d“. Aktuse lõpetas meeleolukalt duo Allan Kasuk ja Indrek Ventmann bändist Kruuv. Mõnusat suvevaheajaga!

VG IX LENNU LÕPUAKTUS

21. juunil rõõmustas mõnus suvine ilm eelkõige VG koolirahvast, abituriente, nende vanemaid, lähedasi, sõpru. Oli tähtis päev - teele asutas end VG IX lend. Täpselt keskpäeval sisenesid reipa muusika ja publiku aplausi saatel kooli siseõuele värsked keskkoolilõpetajad - 67 noort: 19 humanitaar-, 22 loodus- ja 26 reaalklassi õpilast. Pärast 12L õpilase Rasmus Heyoan Mölderi meeleolu loovat klaveripala oli sõna kooli direktor Karmo Kurvitsal, kes oma jagas oma viimases VG-s peetavas kõnes mõtteid armastusest. Armastuse ja pühendumusega tehtud töö ja silmapaistva panuse eest Võrumaa hariduselu edendamisse aastatel 2014-2024 pälvis K. Kurvits linnapea vapimärgi, mille andsid üle Võru linnapea Kalvi Kõva ja aselinnapea Sixten Sild. Aitäh, Karmo! Aktus jätkus (veel) abiturientidest noormeeste ansambli esitatud humoorika lauluga „Viisteist tegemata tööd“, mille sõnadest nii mõnigi end kindlasti ära tundis. Ja oligi käes pikisilmi oodatud hetk - lõputunnistuse kättesaamine. Sel aastal oli au direktori käskkirja ette lugeda uuel mõisnikul Lasse Rihard Sissasel. Olgu ka mainitud, et ta sai sellega igati (õppejuhi vääriliselt) hakkama. Kuldmedaliga lõpetas 12R õpilane Elina Kahar, hõbemedaliga 12L õpilane Marleen Hütsi. 12H parim lõpetaja oli Aurelia Kumm. Pärast Reio Visseli esitatud laulu „Mõni mägi“ sai värskete lõpetanute nimel sõna Daniel Paju, kes meenutas talle omasel vahetel ja humoorikal moel möödunud kooliaega ja -kaaslasti. Lastevanemate nimel rääkis Krista Hütsi, kes pani noortele südamele olla elus edasipüüdlikud ja uudishimulikud ning mitte unustada oma kodukanti. Lõpuklasside juhatajate (Ester Allas, Piret Hordo, Karmo Kurvits) pöördumine polnud seekord ehk kõige traditsioonilisem, seda sisse juhatahes kasutas direktor ka

sõna „kõne“ asemel sõna „etteaste“ - ja see ta oligi. Hoogsa muusikalis-sõnalis-tantsulise esituse jooksul soovisid klassijuhatajad viidata nii kiiresti mööduvale ajale ja kordumatutele hetkedele ning väärt mälestustele kui tuletada noortele meelde, et just nüüd on nende aeg ja kord end näidata, tõestada, särada. Kulla- ja hõbedasäras ning juba traditsiooniks saanud lõpulooga „We Are the Champions“ (esitajad Nora Peri, Andreas Vanatalo, Reio Vissel) see aktus lõppeski. Oli aeg õnnitlusteks, tänusõnadeks, kaunite hetkede pildile püüdmiseks.

Head teed, armsad noored!

VAATA ROHKEM PILTE SIIT!

Koolilehe fotod, mille autorile pole viidatud, on
pärit [kooli fotogaleriist](#).

